

דהתאחדות הקהילות

בחשתתפות הרבנים וחקחילות
ולומדי תורה דניו יארק

מדריך לכשרות ולחיזוק הדת

— ירחון דהתאחדות הקהלות —

כולל תשובות, מכתבים ובירורים בענין כשרות המאכלים

ב"ה חודש אדר-ניסן ה' תשמ"ג — שנה ז' קונטרס ל"א (כרך ז')

כפיקוח הרב הגאון

מו"ה הרב ר' שלום יהודא גראס שליט"א

אבדק"ק האלמין יצ"ו

יוצא לאור ע"י

וועד הכשרות

ארגון מוקדש לתיקון מצב הכשרות

באמצעים של בירור, חקירה ודרישה
התיעצות, הודעה, והצעה

וועד הכשרות

בס"ד

דהתאחדות הקהילות

בחשתתפות חרבנים וחקהילות
ולומדי תורה דניו יארק

בפיקוח הרב הגאון
מרי"ה הרב ר' שלום יהודא גראס שליט"א
אבדק"ק האלמין יצ"ו

ארגון מוקדש לתיקון מצב הכשרות

אבאָנענטען בלאַנק און פרייזען
וועד הכשרות דהתאחדות הקהלות

בייגעלייגט איז די סומע פון ..... \$

1 יאָר לופט פאָסט

1 יאָר

Enclosed please find \$ .....

I would like to subscribe to the VAAD HAKASHRUS

1 Year

Air Mail

Name _____

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Subscription Rates (PAID IN ADVANCE)

IN U.S.A.

1 Year. \$18

Air Mail 1 Year. \$25

IN CANADA, EUROPE ETC.

1 Year. \$20

Air Mail 1 Year. \$25

תשובות ובירורים

בירור הלכה המבארת יצירת התרופות הרפואיות, וכשרותם לכל השנה (בכלל) ולחג הפסח (בפרט), אשר כשרותם בנויה ומיוסדת אך ורק מכתבי שאלות ותשובות בין הרבנים ובתי החרושת. ואף שלשון חכמים מרפא.

דרשתי וחקרתי היטב והנה נתאמתה הדבר שנעשתה שגגה בישראל בההסתמכות על קישור המכתבים. דרכיו ראיתי ואראהו, ועמדתי בעזהי"ת על מהות תוצרתם האמיתי ותמציתה: כי אין לסמוך על מכתבים כאלו.

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבתי הק' זי"ע
הק' שלום יודא גראס

דיני סמי רפואה*

שאלה

יו"ד כסלו תשל"ז

שפעת חיים ושלוש וכ"ט לכבוד המאה"ה הרב הגדול בתו"ש אוצר התורה המדריך עמו ישראל באהבה וכו' כקש"ת מו"ה... שליט"א, מח"ס...

אחרשה"ט פונה אני למע"כ להורינו דרכי נועם דבר ה' זו הלכה. נא אל יחר בעיני כהד"ג נ"י על אשר הטרחתי אותו במכתבי זה ואנחנו מה להתיצב במקום גדולים ומהראוי לי להיות נחבא אל הכלים ומה גם כי כבד לשון אני ולא ידעתי דבר בצחות מליצות הלשון גם לאנשי ערכי ואף גם נגד שר התורה והחכמה כיו"ב. אולם בזאת אורתי חיל היות הדבר מצוה רבה וההכרח לא יגונה. ובטחוני בצדקתו דמר מעכ"ת נ"י לבל יאמר נואש לדברי ח"ו ועיניני במחכ"ה במקדם האפשרי.

ברצוני לדעת אם והאיך יכולים בבירור לעשות רשימות ולדון בעניני כשרותם של תרופות רפואיות לכל ימות השנה בכלל ולפסח בפרט.

מפני הקשיים לסדר השגחה בבתי חרושת ולברר ולהבחין ע"י בדיקות כימיות בין התרופות הכשרות לאותם שאינם כשרות מוכרחים לשלוח מכתבי בקשה לגורמים רפואים שונים - משרדי השלטונות, בתי מרקחת ורפאים שונים, הסתדרות הרוקחים והרופאים, טובי הרופאים, כימאים ורוקחים - לבקש עזרתם בנדון זה אני מדגיש שאין ביקור בשום ביח"ר... הכל בנוי ממכתב תשובתם.

ועל של עתה כאתי בשאלותי לדעת האם יכולים לסמוך ולתמוך יסודות על תשובתם אף לדבר היתר, או רק באופן שלילי (היינו שהם כותבים שהפרמבצבטיים כוללים חומרים או יצורים בלתי כשרים); ושנית אם מותר או נכון לפרסם תוכן ותמציות מכתבם באופן שרבים יסמכו על זה?

ובפסענו מן הקודש תבענה שפתי תפלה לשוכן מעונה, שיאריך ה' ימי מע"כ שליט"א וברוב אונים יאמיץ כח יזכה להתענג על ה' בעבודתו הטהורה מתוך בריאות, תענוג והרחבת הדעת דקדושה עדי נגאל גאולת עולם בקבלת פני משיח צדקינו עם מנהיגי הדור בראשנו בב"א נצח סלה ועד.

כעתירת וברכת זד"ח בברכה המשולשת

תשובה

פירות הנושרים להלכה

אחריות גדול הוא לעשות רשימה מתרופות הכשרות (בכלל) ולחג הפסח (בפרט) מאחר שמשנתנים אופני העשייה, החומרים ותוצרותיהם מעת לעת ומפקידה לפקידה; ומה עוד שקשה לעשות רשימה מיוחדת לחג הפסח מאחר שהיא כתובה כמה חדשים לפני החג - שמעת כתיבתה עד החג הי" אפשרות להוולד השתנות בהתרופה, ומה עוד שהרבה מהתרופות מונחים מזמן כבר בבית המרקחת (דראג סטאר) ואי אפשר לדעת מאיזה, "יורה" באה החומר שממנה נוצרה התרופה.

אין לנו להשען כי אם על הרב המורה הוראה - המובהק לכך - שיפסוק הלכה למעשה למי ששואל כענין; והמורה ישקל במאזני שכלו לפי רצינות מצבו של החולה בלי הסתמכות כלל על ידיעת תוצאת התרופות. כי אין לעמוד על אמיתותן כאשר ביררתי כאן וכל יחיד כמובן יש לו דין בפ"ע, וא"כ דעת לנבון נקל שא"א לדרוש לרבים וכ"ש להרפ"ס שום רשימה כללית או פרטית להקל להמון בית ישראל אכילת תרופות וסמים לרפואה או להחזיק חולשת הגוף.

אין בית החרושת מרגישים בהשתנות מקור וצור מחצבתם של החומרים בו הם משתמשים בעשיית התרופות. אי אפשר לומר, דיין שעתן" כי אנו צריכין לחוש שמה התחילה, השינוי בזמן מוקדם (או מאוחר) יותר. גם קשה לומר, "מפקידה לפקידה" (מבדיקה לבדיקה) ולהורות לשואלים שכיון שאין ידוע מתי התחילה השינוי בתרופה הריהי נחשבת טרפה למפרע בכל הזמן שעבר משעת הבדיקה (ע"י מכתב) האחרונה שבדקנו אותה ומצאנו כשרה (ע"י המכתב), אפילו הייתה בדיקה זו לפני זמן רב - מאחר שהשינויים בתוצר החומר חלים בכל יום ויום. גם קשה לומר, "לא כדברי זה ולא כדברי זה" ולכלול הדבר: "מעת לעת ממעט על ידי פקידה לפקידה" (כלומר אם בדקו התרופות (ע"י מכתבים) לפני זמן רב אין אנו צריכין לחשוש אלא ליממה האחרונה זאת אומרת מעת הכתיבה (התשובה) והלאה); או, "מפקידה לפקידה ממעט על ידי מעת לעת" (שם בדקו (ע"י המכתב) בתוך יממה הרי קודם לשעת הבדיקה וראי שהיא כשרה. ולמה? מפני שאמרו בפירוש שאי אפשר להם לדעת בבירור מאין בא (נוצר) ולאן הולך (במכונה) החומר.

אמרו חז"ל (שבת י"ד) שכל דיין שדן דין אמת לאמיתו אפילו שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. ופירש ב, נתיבות עולם": ההרגשה זו באה להבליט כי לא די שהמשפט יהא אמת לפי טענות בעלי הדין או לפי מסקנות ההלכה. אלא שיהא הדיין בטוח שדרך זו היא האמת!

ועל כן אמרו חז"ל (שבת י"ב): הלכה ואין מורין כן. פירוש: כי יש דברים המותרים, ותלמיד חכם היודע את היתרם - נוהג כן. אבל אין מפרסמים את הדבר ברבים ("מורים") בדרשה (או רשימה), שיכול הדבר להביא להכשלת הרבים.

ואבא על סדר כמכתב זה החלי בעזר לורי וגואלי,

מילתא אלבישייהו יקרא!

„אם יהיו כל הימים דיו ואגמים קולמוסים ושמים יריעות וכל בני אדם לבלרין אין מספיקים לכתוב חללה של רשות“ (שבת י”א).
(כלומר: קשה לכתוב כל הדברים שהממשלה צריכה לדאוג ולטפל בהם) שנאמר שמים לרום וארץ לעמק ולב מלכים אין חקר. ופירש המאירי: מוטלת על הרשות חובות רבות כל כך שקשה לאדם רגיל להעריכן.

בכתיבת פרק זה על עניני התרופות התקשרתי עם מנהלי כל בתי חרושת פרמבצבטיים בארצות הברית לדעת, על בוריון, כל הדברים הנוגעים לעניני העשייה (התוצרת) והמסתעפים לדיני הכשרותם. דבר אחד וגדול למדתי מכולם שאי אפשר לעמוד בבירור על תוכן התרופה לזמן מרובה – ולפעמים אף לזמן קצר – כי מעשה התוצרת (היצירה – Manufacturing Process) ותוכן התרופה (Ingredient Origin) משתנה בכל עת ורגע, וגם בתרופה אחת יש נפקא מינה באיזה חלק מארצנו נוצרה – בצד מזרח, מערב, צפון ודרום.

עיוני בדבר היתה בנויה על השאלה:

regarding the presence of various animal and grain derivatives in our products for purposes of determining whether these conform with Jewish Dietary Laws.

וצרפתי להשאלה שני מכתבים כללים המסבירים, בקיצור, כל ההלכות המסתעפים לדיני הכשרות (ראה Appendix I).
דע נא: כל רב ומורה הוראה המובהק לכך מוכרח לדון בשני סייגי תרופות:

1) אותם שנצטוו על ידי רופא (Prescription).

2) אותם שכל אחד יכול לקנות לבדו בחנות הרוקח „עובר לסוחר“ (Over-the-Counter-Drugs).

אין כל ספק שאותם התרופות הנמכרים „עובר לסוחר“ אין היתר לקחת אותם באם שהם מכילים „מאכלות אסורות“, כיוון שעליהם חל הדין: „איכא דרכא אחרינא“.
לפי חשבון הממשלה נמצאים תרופות כאלה בארצות הברית, כהיום, בסכום 350,000.

בתרופה הנתונה על פי „צו רופא“ יש מקום להסתפק אם החולה יש בו סכנה או לא, אי איכא דרכא אחרינא או לא, אי יכולים להחליף התרופה שנצטוו עליה (ושמכילה דבר האסור) בשניה שאין בה חומר (האסור) זה.

אך זאת למודעי שאין שאלה בדברים שהם

medicinals which are critical to the health of an individual or to indications which are serious in nature.

מדריך לכשרות-ולחיזוק הדת

(א) שינוי החומר מעת לעת ומפקידה לפקידה
 1. ראשית דבר, תוצרת כל תרופה משתנה בכל עת.
 מובא פה, בלשונם, דברי בתי החרושת הכי גדולים בעולם.

ABBOTT PHARMACEUTICAL PRODUCTS DIVISION
 ABBOTT LABORATORIES

...regarding specific ingredients in specific products. I am sure you are aware of the great amount of time required to check the formula of all the Abbott products to see if they contain... (prohibited substances). Not only would the final formula have to be checked, but the formula for many of the ingredients (also) to see if they contained these prohibited substances.

We prefer that such lists not be made due to the frequency with which our products formulas change. At any time a product may be reformulated and have the prohibited substance removed. More importantly, a product not on the list could have the prohibited ingredient added.

General or specific statements cannot be made for so many varied products.

בתרגום חפשי: אף אחרי שכתבנו שתרופה, "ג'קה" ממאכלות אסורות, יכול המצב להשתנות, ומאז מכילה התרופה חומר בלתי כשר.

PARKE, DAVIS & COMPANY:

וכן כתב גם:

Parke-Davis has several hundred products which might be used in treatment. I hope you will understand that it is impossible for us to give you a complete breakdown of all components and also that they may be subject to revision from time to time because of various reasons.

בתרגום חפשי: חומר התרופות משתנות מעת לעת מכמה טעמים...
 אי אפשר להגיד ולדעת בפרטיות מה התרופה כוללת.

SYNTEX RESEARCH
 DIVISION OF SYNTEX (U.S.A.) INC.
 INSTITUTE OF PHARMACEUTICAL SCIENCES:

Many components are used in compounding pharmaceutical formulations. These materials might be animal, vegetable, and/or mineral in origin. Many of these ingredients are produced by reactions of other chemical materials, and so attempting to learn whether any animal materials were used in the manufacture of a product becomes a complex maze. It would require a skilled detective to unravel some of the intricacies of the reactants which are utilized, and I think that the answer might often depend more on zeal, orthodoxy, and Talmudic interpretation than on mere catalogue listings.

In regard to grain products, in tableting we also employ such materials as wheat starch and corn starch. I question whether you could obtain more than a few tablets on the market which did not contain some corn starch. Wheat starch is much less commonly used. Furthermore, any products which contain alcohol such as elixirs and some cough syrups would contain grain alcohol.

מדריך לכשרות-ולחיזוק הדת

ח

(ב) קישוי הבחנת החומר
על דבר קישוי הבחנת כשרותה של איזה תרופה הבאה מיריעת
חומרי ההרכבה, הסבירו:

CIBA-GREIGG CORPORATION
PHARMACEUTICALS DIVISION

An effort to determine which of our products are kosher and which are not would be a monumental task. In addition, I doubt whether any company has products which would be considered as kosher unless it had made a concerted effort to manufacture them.

תוכן המכתב בקיצור: אני מסופק אם יש איזה כ"ח שתרופותיה כשרות בלי, התאמצות מיוחדת" על ידה לייצר אותם באופן "כשר". וליתר שאת ותוכף עזו אמרו אורות צור מחצבתם של החומרים השונים:

SYNTEX RESEARCH
DIVISION OF SYNTEX (U.S.A.) INC.

I consider the impossibility of tracing the origin and geneology of materials such as surface active agents, fats and alcohols. To further compound the problem, the same chemicals purchased from different manufacturers can be made by many different processes and may have utilized many different intermediates. You have a scientific recognition of the enormity of the problem of ever being able to say that a particular chemical of commerce did or did not comply with the standards of kashruth...

...there is no way in which we can determine the sources of origin of these materials or how they were prepared. Neither could we guarantee that the materials will be purchased each time from the same manufacturer.

תוכן המכתב בקיצור: אי אפשר בשום פנים להבחין שורשה של איזה חומר ויצירתה... גם אי אפשר להיות ערב שבכל פעם נקנים הדברים מאותו ביה"ח.

(ג) טהרת החומרים על פי צו הממשלתי

בתי החרושת מסבירים שהם אחראים לשמור על טהרת החומרים והתרופות רק לפי אותה מדה שנצטוו לפי חק הממשלתי, הדרושת

They all have to meet the highest compendial standards of purity.

והיינו בלשונם, שנוצרים על פי

"United States Pharmacopoeia or National Formulary".

אכן, שם מדובר אך ורק על מעשה ה"כעמי" ונקייתה מדברים חצונים המזיקים לחומר ה"כעמי" (כגון, באקטיריע) - אבל לא על שורשה מאין באתה

CIBA-GREIGY CORPORATION
PHARMACEUTICALS DIVISION

וכן כתבו:

I can tell you that as a general rule the majority of tablets and capsules contain either magnesium or calcium stearate. The source of this stearate can be either animal or vegetable fat, but no major pharmaceutical company, to the best of my knowledge, makes a conscious attempt to control the material which they receive to one type or the other. The criteria for acceptance or rejection is based on the stearates meeting company specifications usually related to the United States Pharmacopoeia or National Formulary.

תוכן המכתב בקיצור: זה אני יכול לומר שברוך כלל רוב הכדורים (סאבלעט) והנרתיקים (קאפסול) יש בהם, מגניזיום או קלסיום

מדריך לכשרות-ולחיזוק הדת

סטירעט" שנעשים מחלב (בצירי) בהמה (חיה) או עשב... אבל לפי דעתי אין שום כיה"ר המייצרת תרופות יודעת מאיזה רבר שורשה של החומר שלהם שבו הם משתמשים... יודעים רק שהחומר נקי ונעשה על פי חוקי הממשלה.

ובדברים האלה ג"כ אמרו (שאין הממשלה דורשת מאין תהי" שורשה של החומר כה משתמשים).

CHESEBROUGH-POND'S INC.:

All ingredients used in our products meet fully the standards and specifications that have been established in the official compendia or that are recognized as assuring their quality, strength and purity. I am sure that you understand that these standards are not specific in regard to the sources of certain ingredients. For example, ethyl alcohol can be derived from starches (wheat, corn or potato), sugars (cane or beet) or prepared synthetically. Similarly, glycerin can be derived from vegetable oils, animal fats or prepared synthetically. Furthermore, certain processes used to prepare ingredients from their source materials are essentially chemical syntheses that result in a new chemical entity. Our purchasing specifications do not generally require that such ingredients be from a particular source or derived by a particular process.

בתרגום חפשי: אין אנו דורשים או שואלים מבתי החרושת שמהם אנו קונים החומרים צור מחצבתם ויחוסם של החומרים או באיזה אופן נוצרו.

ואף אחר שבית החרושת ענתה בוודאות שתרופה מיוחדת אין בה חומר הבאה ממאכלות אסורות, ובשעת ענייתם ידעו בבירור על מה ולמה אנו כתבנו להם (ואין כאן משום, מסיח לפי תומו).

STUART PHARMACEUTICALS, DIVISION OF ICI AMERICA, INC.

We assume that your main interest in our products is to determine which of these can be considered as kosher for daily use, and which might also be suitable for Passover purposes.

אנו לומדים מתשובתם שבהערותם מתעוררת לנו שאלה נוספת הצומחת מגוף, מעשה היצירה" של התרופה במכוונותיהם:

"Acceptability" from a Kosher standpoint is based on the nature of the ingredients. It must be recognized that the equipment used by the manufacturer of the raw materials employed in these products or by Stuart Pharmaceuticals in manufacturing these products, even though thoroughly cleaned, may not qualify as Kosher because of previous contact with non-Kosher products.

"Acceptability" for Passover is based on the nature of the ingredients. The possibilities exist that the equipment used by the manufacturer of the raw materials or by Stuart Pharmaceuticals in manufacturing these products, even though thoroughly cleaned, may have been in previous contact with other products containing grain-derived materials.

ואת אומרת:

(א) הם קונים חומרים (אינגרידיענטס) מבתי חרושת אחרים שאינם יודעים טבעם ומעשה תוצאותיהם: ויכול להיות שיש בהם דברים אסורים.

(ב) אף שהם נקיים מחומרים ששורשם מאכלות אסורות, אכן נוצרו במכוונות שבהם נוצרו ונשתמשו בהם מקודם מאכלות אסורות.

(ג) בעייה זו חלה בין על בית החרושת ה"גומרת" התרופה ובין בזה שמסדרת החומרים השונים ומוכרת אותם לאחרים לייצר מהם כרצונם.

מדריך לכשרות-ולחיזוק הדת

סכום

דברי סכום לדברינו הנ"ל נאמרו באופן ברור בדברים האלה: אי אפשר לכית חרושת המייצרת התרופה לדעת תוכנה ואיכותה של

ABBOTT PHARMACEUTICAL PRODUCTS DIVISION:

כל החומרים השונים:

...concerning ingredients used in various medicinal products. We have several hundred formulas and we are not in a position to go through them in detail to determine all of the ingredients used in them.

It is true that we use animal products such as gelatin in many of our products. In addition, stearates, which are usually derived from the animal fat, are frequently used. Lactose from milk, corn starch and alcohol from grain and many other agents are used. Frequently we are purchasing these items from outside vendors and do not know the originating source of many of these items. Sometimes the product can be derived from natural sources or synthesized. We make no distinction in purchasing between these two sources and do not have available to us the information you request.

בתרגום חפשי: אנו קונים חומרים מבת"ח אחרים ואין אנו יודעים ממה נעשו, אין זה נפקה מינה לנו ואף אם תשאלו אין אנו יכולים לענות.

(ד) נקוי הכלים

גם נקוי הכלים ושמיירתם מליכלוך נעשה רק בדרגה הממלא צו חק הממשלתי, אשר אינה בנויה על נקיין ו"כשרות הכלים" שממלא צו חק התורה הקדושה.

CHESEBROUGH-POND'S

CHESEBROUGH-POND'S INC.

In regard to manufacturing and processing equipment, we use separate equipment for each product, except in a few cases where products are essentially similar in basic composition. All equipment is routinely cleaned and sanitized in accordance with currently accepted good manufacturing practices for drug products.

(ה) חומר הנרתיקים והכדורים

בעיית נרתיקי התרופות הנקראים „קאפסול“ בלע"ז קשה לפתור. אלה הם דברי:

STUART PHARMACEUTICALS
DIVISION OF ICI AMERICA INC.

...regarding a "capsule" and the possible freedom of our capsulated products from any animal derivatives. Since almost all of the capsulated products manufactured in this country contain gelatin as the capsulating material, it is apparent that none of these products (either ours or those of other manufacturers) are free of animal (mammalian) derivatives. Indeed, we are not aware of a source of capsules where the gelatin is derived from kosher sources, e.g., kosher-killed animals or fish.

זאת אומרת, כולם נוצרים ממאכלות אסורות!
ועוד כתבו, לכלול ג"כ כדורים („טאבלעט“) בדבר:

בתרגום חפשי: כמעט שכל הנרתיקים (קאפסול) עשויים מגילטין... ואף אחד משלנו או של איזה תרופה או בית חרושת אחרת אינה נקייה ממאכלות אסורות! אין אנו יודעים אף מקום אחר שנעשה ממאכלות כשרות.

מדריך לכשרות-ולחיזוק הדת

SQUIBB

Small amounts of stearic acid or magnesium stearate are used in most capsule and tablet formulations. In nearly all cases, it would be derived from animal sources.

בתרגום חפשי: ברוב מקרים נעשים „מגניזיום סטירעט” ממאכלות אסורות

MILES LABORATORIES, INC.

וכן, לרוגמא, כתבו גם אחרים:

Small amounts of animal-derived substances (magnesium stearate and gelatin) are employed in many tableted products as lubricants and binders.

A.H. ROBINS COMPANY

ובדברי

...alcohol could either be synthetic or might be derived from grain.

...glucose is derived from stach which might be corn.

...glycerin could at any one time be from animal, vegetable or synthetic sources and it would be impossible to state that the animal source was not porcine.

בתרגום חפשי: „גליצרין” יכולה להיות בכל עת ורגע מדבר כשר או מטרפות ואי אפשר לדעת בשום אופן אם אינה טרפה.

...Lactose is milk sugar.

...magnesium stearate is synthesized from stearic acid which is derived from animal fats.

BOEHAINGER INGELHEIM

ובדברי

Gelatin - derived from the skin, white connective tissue and bones of animals.

Stearic Acid - derived from the fat of cattle and sheep.

STUART PHARMACEUTICAL PRODUCTS

ובדברי

magnesium stearate (source of stearic acid while known to be of vegetable origin is unknown as regards grain or acceptable seeds, (e.g. cottonseed or peanuts).

psyllium is derived from psyllium seed which is not considered to be a grain.

flavors dissolved in ethyl alcohol; source unknown.

vegetable-oil derived stearates of unknown origin.

(ו) בכמות חומר (אינגידיענט) האסור בתרופה

פתור השאלה לרעת שיעור כמות שיעור האסור בתרופה כולה בכדי להבחין מזה האם נבטל ב„שישים“, ג"כ איננה כל כך פשוטה:

STUART PHARMACEUTICALS
DIVISION IF ICI AMERICA INC.

The question as to whether the percentage of gelatin is less than 1.5% of the gross weight of the tablet or of the volume of the tablet appears to be moot, since it has been my assumption that it is not the concentration of gelatin which is important, but rather the source. The gelatin in our products is from animal (mammalian) sources and is non-Kosher.

(ז) סמכות על מכתבי מנהלי בתי החרושת

יסוד ה„מסיח לפי תומו“ של תשובותיהם של מנהלי בתי החרושת, שעליהם אנו בונים בנינים גבוהים ורמים, מקולקלת. לדוגמא, אנו כתבנו לבית חרושת בנוסה בהיר, קל וצח במכתב מורפס (תצלום ממכתבים מובאים בסוף הפרק). ואעפ"כ תשובתם היתה:

SANDOZ PHARMACEUTICALS

...we are returning the completed schedule for "Ingredient Identification"

...dilutant: lactose

...lubricant: stearic acid, calcium stearate

Notes:

- a) lactose is a sugar derived from milk; it is questionable as to whether it is actually a milk by-product.
- b) stearic acid and calcium stearate are tallow derivatives, usually obtained from cattle and sheep. They are refined to the extent that "meat" is not present.

בתרגום חפשי: „ספיריק עסיד“ נעשה מחלב (בצירי) אך אין שם בשר בעין.

נראה מזה שאף שכתבנו להם בקשתנו בלשון ברור, תשובתם נתונה לפי הבנתם בדברים. לרעתם, אם לא נתנו בדבר בשר ממשי (גוש) אין בתוצר דבר בשרי.

(ח) דין בשר בחלב

שאלה נוספת נולדת לנו מדיני בשר בחלב. והיינו לבד מאיסור חלב סתם של עכו"ם שאסרוהו רוב הפוסקים כמבואר בספרי „נפש ישעי“ באורך ושני בספרי „מנחת יהודה“, אלא אף אם יש רב ומורה הוראה המתיר חלב עכו"ם (או חלב „סתם“), אבל שאלתנו המקורית היא אם מותר לאכול תרופה חלבית זו יחד עם מאכל בשר ממש (בעין), או בזה אחר זה וכו'. מעניין שבית חרושת אחת בעצמה הבינה דבר זה ועמדה עליה וכתבה לנו:

CIBA-GREIGY CORPORATION
PHARMACEUTICALS DIVISION

My rabbi has informed me that today the majority of animals are slaughtered under kosher conditions. However, we cannot be a hundred percent certain about our material. In addition, most tablets and capsules also contain lactose as an excipient. Lactose, being milk sugar, would represent a dairy item and if combined with magnesium or calcium stearate from animal source would be comparable to mixing dairy and meat products together.

והסיפּו שדבר זה קשה למלאות:

Thus the only way you could be certain of obtaining tablets and capsules which would meet with the laws of "Kashrus" would be for a company to make a concerted effort to use only stearates manufactured from vegetable source, or to use only stearates obtained from animals which have been killed under kosher conditions, and at the same time exclude the use of milk sugar as one of the dosage form excipients, or as a special research project, to develop a series of new (possibly inorganic) excipients which would fall into a neutral area and be excluded from the laws of "Kashrus."

חד מהכותבים, שצור מחצבתו מבית ישראל, כתב:

We obtain our stearates from a number of suppliers, some of whom tell us they are supplying material from animal fat, others from vegetable oils. Therefore some lots of our products may be made with purely vegetable material, other lots with animal fats. Furthermore, even if we controlled certain products putting into them only the vegetable fat, they would be manufactured on the same equipment which is used to manufacture that containing animal fats. In my opinion this would be comparable to someone who keeps a kosher home and then intermixes the dairy and meat cooking utensils...

בתרגום חפשי: אף אם נדע שמשתמשים בחומר כשר, אכן תוצרותיהם היא במכונות שמקודם לכן נשתמשו בדברים האסורים... ויכול להיות תערובות... כמו, בשר בחלב. וסיים במכתבו.

"Although I am presently a member of a reform congregation, I came from an orthodox family who attended an orthodox synagogue. It was always my understanding that the laws of the "Kashrus" were waved in cases which involved the health of the individual. I have recently discussed this matter with my, as well as other rabbis and have been informed that the Torah does state this in regard to the health of the individual. I was wondering if there is a newer interpretation and therefore the concept of health coming before "Kashrus" is no longer considered to be valid."

דברי סיכום לכל המכתבים יכולים למצוא בדברים המובאים שמסבירים שכל בתי חרושת לתרופות, כולם פה אחד להם ומעשה אחת לכולם ודעותיהם מכוונים ואינם שונות זו מזו:

BRISTOL LABORATORIES
BRISTOL-MYERS COMPANY

...information on the source of materials used in various types of medications:

In general, I think you will find that most pharmaceutical manufacturers tend to use the same general types of ingredients in similar product groupings.

One notable exception is the fact that sucrose, which is used in relatively high concentrations in syrups and powders for reconstitution with water, is primarily derived from sugar cane if the material is used in the East and South, and from beets if the sucrose is used in the Midwest or West. In our case, all of our sucrose is obtained from cane. In general, the flavors and colors used in syrups and tablets are of artificial origin.

Lactose is commonly used in tablets and capsules as a filler. This material, of course, is derived from milk. Most tablets also contain corn starch. Capsules, of course, are made of geletin, which is of animal origin.

The other materials you mentioned in your letter, such as buffers and preservatives, are generally produced by chemical synthesis.

I hope that the above information, although necessarily general in nature, will be of some help to you.

מלח, דרוענעראל" מתורגמת: „בדרך כלל". זאת אומרת שהרבר נעשה באופן מסוים בדרך כלל אבל אין מדויק על ידי המייצר שזה נעשה באופן הרשום בכל פעם היינו מאה אחוז (100%). וא"כ האך נסמוך על דבר כזה.

דברי סיכום:

המדריכים והשימות, בין של יחיד בין של רבים, לכשרות סמי תרופה לפסח ולכל השנה, אין בהם סמכות כלל מהסרון ידיעה מקורית

הנה אחר יגיעות עצומות של דרישות וחקירות בלי גבול נוכחתי לדעת כי אי אפשר להחליט על שום סמי תרופות (מעדעצינען) שבעולם דרגות כשרות, בין האבקים, בין הנחלים, בין הכדורים, בין הזריקות, וכיו"ב, הן בנוגע לאיסור והיתר דכולא שתא והן בנוגע לחשש חמץ או קטניות שהוא נפק"מ לענין פסח, שהיסוד של כל בעלי הרכימות הוא אך ורק ע"י שו"ת בין בתי החרושת והרבנים אבל אין שום ביקור פרטי או כללי בבית החרושת ע"י הרבנים המרשימים, ובפרט קשה למאוד ואחריות גדול ונורא לעשות רשימה פומבית מהתרופות שלפי שיטתם כשרים הם, הואיל שמעת סידור הרשימה ע"י מכתבים עד עת ההדפסה נשתנו המרכיבים והמצב כמיום ללילה, כי כל בתי החרושת הראשיים כולם העידו בסגנון ופה אחד שאף המייצרים בעצמם העוסקים בתוצרת הסמים רובא דרובא אינם בקיאים כלל בתוכנן של הסמים מטעם שכל תרופה נרקח ונבלל מחומרים בלי מספר אשר כל חלק וחלק נלקח מבתי חרושת אחרת וכל מלאכתן רק לרקחם יחד וממנו נוצר התרופה, וגם בתי התעשייה שמשם נלקחים חלקי הסמים הם בעצמם אינם בקיאים בברירות בתוכן חלקי הסמים כי גם מעשיהם

לערב מינים ממינים שונים שלוקחים ממקומות אחרים, ואפילו הראשונים שבייצרים החלקים מתחילתן אינם יכולים לקבוע בבטחות דרגות כשרות תוצרתן מטעם שמעותדין להשתנות מיום ליום ומשבוע לשבוע, וגרועים אלף מעלות משאר בתי החרושה המייצרים מאכלים ומשקאות לבריאים שהגם שבאותן בתי התעשייה אין התוצרת משתנה במהירות כ"כ אבל בבתי יצור סמים לרפואה משתנים מעת לעת ומפקידה לפקידה כל סדרי תוצרותיהם, וגם יש להדגיש כי הבתי החרושה הגומרים מעשה מרקחת התרופה ומוכרים תעשייתן להתנויות למכור לכל העם ג"כ משנים בזמן קט מאוד ממש מיום ליום המקומות שלוקחים משם חלקי הסמים על מנת לבוללם יחד.

את כ"ז העידו עשיריות בתי חרושה ותעשייה של ארבע פינות ארצה"ב.

באופן שאם יבא אחד להגיד ולהעיד בפה או בכתב על סמי תרופות שהם כשרים לפסח (בפרט) או לכל השנה (בכלל) הרי זה כמעיד על השמש שזרחה בחצות הלילה, והרי זה צחוק מכאיב, כי בדברים כאלו מכשילים יהודים נאמנים תמימים שאינם יודעים ובקיאים בענינים הללו וסומכין על העדאת העד הלזו כעל סנהדרין בלשכת הגזית.

וגרמא דהדין ברור שנחזין מאוד לכל מורה הוראה כשבוא יבא לפניו שאלה מחולה הצריך לרפואה, בין יבין את אשר לפניו איכות רוע מצבו של החולה כדי שעי"ז ידע האיך ובמה לעורר, שהרי צריך לדון על כל שאלה אם החולה הזה מותר לו לאכול או לשתות סמי תרופות שיש בהם חשש תערובת חמץ.

וגם נצרך מאוד לכל יחיד לידע שבאם יודמן לו ח"ו בתוך ביתו הצטרכות ללקיחת סמי רפואות או אל יקל ראשו להורות לעצמו בעצמו מה לרחק ומה לקרב כי בנפשו הוא שבנקל יוכל להכשל ח"ו באכילת חמץ, ובזכות זהירות משימצא דחיימצא יתברך בהבטחת הבורא ככתוב כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ד' רפאך, וכימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות בעגלא ובזמן קריב אמן.

אני תפלה לה' הרופא כל בשר שישלח רפואה שלמה במהרה לכל חולי ישראל ויקוים הבטחתו ית"ש „כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך".

ויבוטל מעלינו כל גזירות קשות ורעות להתברך בששון ושמחה ישועה ונחמה פרנסה טובה וכלכלה לחיים טובים ולשלום ולגאולה קרובה, אמן.

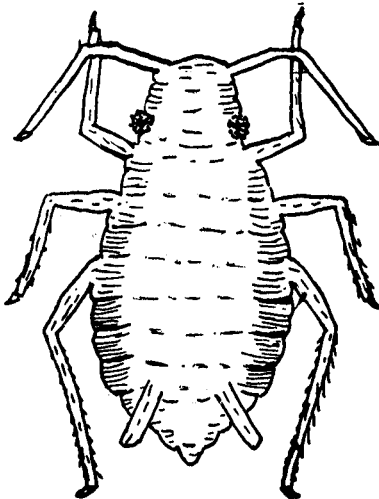
בברכת חג הפסח כשר ושמח

שימו לב

פונדקאות נזירי בשר

להזהר אפי' בפונדקאות היותר מוחזקים בכשרותם, כש"כ באלו שאינם מדקדקים הרבה בכל מלי דכשרות, או בפונדקאות של נכרים נזירי בשר, וועגעטא-דיען האטעלס" שמלבד כל זאת צריך להתחקות ולבדוק אחריהם אם אין משתמשים במארגארינא אסורה, אף שהיא בכלל לא מרע אומנתיה, אבל מי בודק אחריהם שיחושו לזה, ובפרט אם יחסר להם לפעמים מארגארינא כשרה לא יניחו בשביל זה הכנת המאכלים עבור האורחים הסמוכים על שלחנם, ואף על פי שנמנעים ומקפידים הרבה, שלא להכניס שומן של בעלי חיים וליתן לתוך התבשיל או לתוך הרקיקים, אבל על מעשה אופה שאינם אופים בעצמם אינם מקפידים אם הם נאפים רק בשומן היתר, ונותנים לפני האורחים לפרפרת ולשתיית טיי, וכל שכן בשעת הדחק יתירו לעצמן להשתמש גם בשומן איסורי, שאין זה כסם המות אצלם כמו שנחשב ליהודי כשר מאכלות האסורים

וכל שכן שאין לסמוך עליהם בבדיקת הירקות, אף שמקפידים אמנקיותא, אבל לא על תולעה וגמלה כל שהו, ועובדא ידענא, שבבית החולים מפורסם שבאים שם להתרפאות ברפואות טבעיות, ומאבלם רק ירקות ופירות חיים ומבושלים, ומדקדקים שם מאד בהכנת המאכלים בנקיון, הושיטו ירק "סאלאט" אחר שרחצו וניקו אותו היטב, וסדרוהו בקערה לפני החולה, והחולה היה נוהג גם כן לבדוק אחריהם כל עלה של ירק, ומצא תולעים ירוקים כמראה הירק, וקרא להמלצר, הראה לו את התולעים ושאל אותו מה זאת? מדוע לא בדקת היטב, והשיב אין זאת כי אם יתוש קטן ירוק ומה בכך?

להזהר בבדיקה הגונה
עצתי לך אמונה
שים לנגדך התמונה
כטוח אני כל אפונה
און אליך לא יאונה

התבוננו נא היטב בכריה הקטנה
הזאת מבריותיו של הקב"ה.

מדריך לכשרות-ולחיזוק הדת

הכתם השחור שבצד ימין הציור, הוא ממש כגודלה ותוארה, ואין ניכר בה חיתוך אברים, אבל אחר שלקחתי הבריה הקטנה שנראתה כנקודה ירוקה ושמתייה תחת זכוכית המגדלת חמשים פעמים ככה, נראין בה כל האברים ואפילו השערות שעל רגליה וצפרניה, מה רבו מעשיך ד' ! והבריה הזאת מצויה כמעט בכל מיני ירקות, וקטנה היא ומראיה כמראה הירק, ועל כן קשה להכירה אם לא בעיון היטב במתינות על כן ציירתייה.

ועתה בואו ונצווה על הרבה בני אדם בריאים שנוסעים לחופי הים או לשאר מקומות, לא לשם רפואה והכרח אלא להנפש או להתענג בתענוגים, ומאכסנים בפונדקאות של יהודים שאינם מדקדים או בפונדקאות של נכרים, ואוכלים מן הבא בידם, וסוברים שבאכסניות נזירי בשר שאוכלים שם רק ירקות ופירות חיים ומבושלים, אין שום חשש, ובאמת הוא חמור מאכילת בשר חזיר שאין בו רק לאו אחד, ובתולעים עובר על ששה לאוין, השם יכפר !

ומהא דסליקנא מיניה נתחיל, בענין בדיקת החזרת, חזרת בלשון המשנה פסחים לט). ובגמרא שם מאי חזרת חסא, וכן נקרא עד היום בארץ ישראל, ובלשון ערבית חסא (שאלאטא, סאלאט)

FRENCH LETTUCE חזרת

חזרת   ENGLISH LETTUCE

ומצוה לחזור אחריו לצאת בו ידי חובת מרור בפסח כמבואר בש"ע או"ח סי' תע"ג סעיף ה', ובשו"ת חכם צבי סי' קי"ט, ועי' שו"ת חת"ם או"ח סי' קל"ב שכתב כי אמת נכון הדבר כי זהו המרור המובחר, והכי נהגו כל רבותי וצ"ל ואנו נוהגים אחריהם, אך רגיל אני לדרוש בשבות הגדול, מי שאין לו אנשים מיוחדים, מסוימים בעלי יראה הבודקים ומנקים אותו מרחש תולעים קטנים הנמצאים מאד מאד בימי הפסח, ואינם ניכרים לחלושי ראות, לא יקח החזרת, אף שהוא מצוה מן המובחר, ולא יכשל בלאו או בלאוין הרבה אפילו בספק משום קיום עשה דרבנן, דמרור בזמן הזה דרבנן, ויקח תמכא שקורין קריין וכו' עי"ש.

ועי' דרכי תשובה סי' פ"ד סק"צד בשם כנסת הגדולה שכתב דבמקומו מצוי הרחש בחזרת, וצריך בדיקה יפה מפני שהתולעים דקים וכמראה החזרת עצמו, ומקודם היה מנהגו שלא לאכלו כי אם בבדיקה, ואחר כך משך ידו ממנו שלא לאכלו אפילו בבדיקה עי"ש. והכרתי ופלתי בסי' פ"ד ביו"ד סק"ט כתב דמיום עמדו על דעתו לא אכל סאלט (חזרת) על סמך בדיקת גשים, וכן נכון לכל בעל תורה, כי רבה המכשלה, אמנם בערוך השלחן שם אות פ"ב כתב ומימינו לא שמענו אפילו על צדיקי וגאוני עולם שלא יסמכו על נשוחיהם הכשרות בבדיקת תולעים, וכן בנות ישראל העובדות בשכירות, אם הבעל הבית מכיר אותה שהיא יראה את ד' ומדקדת באיסורין יכול לסמוך עליה עי"ש.

ואולם לפי ידיעתי אין הדבר תלוי בנאמנות לחוד, אלא גם בבקיאות הבודק, כי אם אינו יודע איך לבדוק מה הועיל לנו בנאמנותו, ואני הגבר ראיתי אנשים ונשים נאמנים על הבדיקה וידעו תומר איסור זה, ומצאתי אחרי בדיקתם תולעים קטנים כי לא ידעו על נכון איך לבדוק, עד שהוריתי להם הדרך הנכון לבדיקה.

ויש עוד מין חזרת שנקרא "קאבעטש לעטוס" ולא ציירתיו, כי צורתו כמו כרוב שמצויר לקמן. וכל אלה השלשה מינים מוחזקים הרבה בתולעים, הגרוע מהן היא הפראנצויזישער לעטוס, והטוב שבהן הוא האחרון קאבעטש לעטוס, שאין בו כל כך תולעים, וגם ניכר בו יותר התולע מפני שעליו אינם ירוקים כל כך ומוהירים יותר.

הבדיקה הנכונה

בתחלה תפריד ותתלוש אחד אחד מהעלים המחזורים לקלה, ותתן אותם לתוך קערה מלאה מים, ותרחץ אותם מהעפרורית, ותחליף את המים ותדיחם עד שלא תמצא יתוש שט במים, אחר כך תוציא עלה עלה ותאחז אותו נגד אור היום אצל החלון כבתמונה הנ"ל, או נגד אור הנר, כלומר שתשים העלה בינך ובין האור, שהאור יחדור להעלה ועיניך תראינה הזהרורית של האור הבוקע דרך העלה, ואם

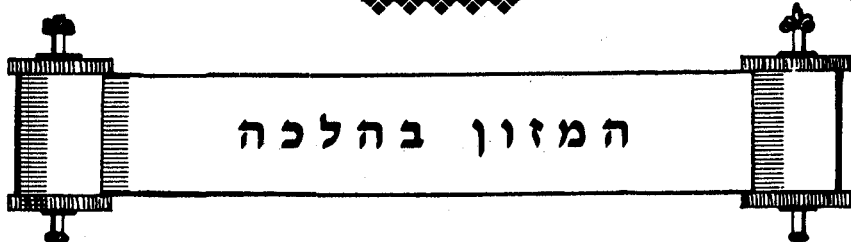
תראה איזה נקודה כהה אפילו כחודה של מחט תדע שזה יתוש או תולע. ומפני שמראה התולע עפ"י רוב כמראה הירק, קשה להבחין וכמעט אי אפשר להכיר ולבדוק אם לא כנגד האור המזהיר, אחר כך תאחו את העלה בשיפוע תחת קילוח המים היוצא מהצנור, וזרם המים ישטפוהו, וכן תעשה מעבר מזה מהעלה, ואחר כך תבדוק עוד הפעם נגד האור לראות אם כבר סרה המראה הדיהה, ובשעה שאתה בודק, עליך לפשט הקמטים בכל עלה כי שם תמצא על פי רוב תולעים קטנים שאינם עוברים ברחיצה רק בפישוט הקמטים תחת שטף מים רבים, וזהו בדיקה הנכונה.

כרוב, קרויט, קאפוסטא. CABBAGE (weis, rot) KOHL

יש מקומות ששכיח בו הרבה תולעים, ובדיקתו אינו קשה כל כך כמו בחזרת, ואף על פי כן צריך עיון היטב, וטוב גם כן לבדקו נגד האור כנ"ל גבי חזרת, ובהיותי במחוז מאראמאראש (לפנים בהונגריא, ועתה בקארפאטא רוסיא) ושם בני הכפרים רגילים לכבוש הרבה כרוב בחביות לכל ימות החורף, והנשים מתכנסות ועוזרות אשה רעותה, ראיתי שהתכנסו לבדוק הכרוב, והכריוו שיתנו לצדקה על שם האשה הבודקת, בעד כל תולע שתמצא בבדיקתה, כך וכך פרוטות, ועל ידי זה מתחרה כל אחת לבדוק בעיון היטב, ואשה מתקנאת בירך חברתה לבדוק יותר בעיון, והוטב הדבר בעיני.

ועי' ערוך השלחן סימן פ"ד אות ס"ב וז"ל ירק קרויט שמעמידין אותו בכבישה לכל החורף, בהם הרבה תולעים ברוב השנים, ובדקין כל עלה ועלה בפני עצמו פעמים ושלש, ואחר כך חותכין אותן ומעמידין אותן לימות החורף, ואת זה ניסינו וראינו שאותם העלים הבדוקים, אם לא יחתכו אותם באותו יום להעמידם בכבישה במלח בכלי כנהוג, ואם יניחו את העלים עד למחר יתהוו בהם עוד תולעים ורוחשים ופורשים מעלה לעלה, גם על המקום שמונחים שם, והחיוב לבדוק מחדש וכן נהגתי בביתי עכ"ל.

המזון בהלכה

לענין אכילת מצה נ' פשוט דצריכין לטרוח לאכול הזיתים הגדולים לצאת אליבא דכו"ע, חדא דהוא מה"ת וכמ"ש בשע"ת, ומ"ב וש"א, וע"ע בא"א בטשאטש סי' תפ"ו העתקתי בסוף אפיית המצות, ובס' דרכי חיים (מנהגי צאנו) כ' שבצע לעצמו זיתים גדולים מאד מהמצות, וכן נמי דעת גדולי אחרונים שבמ"ע אין יוצאין במקום ספק כנ"ל.

ודי לן במ"ש החת"ס (חו"מ קצ"ו) לענין מצות אכילת מצה (העתקתיו באפיית המצות) וז"ל לענינינו: מ"ע של אכילת מצה משומרת בליל פסח היא יחידה נשארת לנו מכל מצות אכילה שבכל התורה אין לנו פסח ולא קדשים, לא תרומה ולא מעשר שני רק מצה א' משנה לשנה, ואם גם היא לא תועילה בדידנו בשלימות כו' הייטב בעיני ד', חלילה חלילה, עכ"ל.

ובזה לבד יחרד האיש וילפת לקיים מצוה זו מבלי השארת נדנדו ופקפוק של צד ספק על אי קיומו. ומה"ט נוהגין באמת אנשי מעשה ומדקדקים נוסף למה שבוצעין מיד זיתים גדולים על מנת לרסק ולבלוע בכת אחת ולכה"פ בתוך ב' מינו"ט (כנ"ל) מרבים לאכול עד שיעור ט' מינו"ט (ואולי עוד יותר) כדי לצאת בלי ספיקות וגימגומים המצוה החביבה הלזו, [וגם עוד טעם כיון דלכמה פוסקים איכא מצוה וקיבול שכר על כל פרוסה ופרוסה של אכילת מצה בליל פסח, כנ"ל] מ"מ יזהר שיהא משום אפיקומן על השובע ולא באכילה גסה.

שיעורו במשקל הגרם - ואונ"צ (oz.)

ארשום כאן שני השיעורים העיקריים שהם: א) שיעור צל"ח, גר"א, חת"ס, בית אפרים, הגרע"א, מ"ב, ומכונה בא"י, "שיעור החזו"א" ובמדינתנו, "שיעור הנו"ב".

ב) שיעור הקטן הנקרא במדינתנו, "שיעור של דע"ת" ובא"י, "שיעור של ר' אברהם חיים נאה" והצגתי אצל כל אחד גם שיעור של פחות משליש ביצה לכזית שהוא דעת הרמב"ם ה' ערובין פ"א ה"ט ומובא במ"א סי' תפ"ו עיי"ש בשו"ע הגר"ז ומ"ב וערוך השולחן, שם.

לוח השיעורים לכזית - ביצה - ורביעית

לדעת חזון איש זצ"ל
(שיעור הגדול - של הנו"ב)

לפי חשבון הביצים	לפי חשבון המשקל	זית
חצי ביצה - בינונית (ביצה זמנינית)	50-45 גרם - בא"י oz. 1.8-1.6 בחו"ל	

זית ליי"א פחות משליש ביצה, והוא שלש עשיריות ביצה.
(כן ביאר הגר"א שיטה זו במשלי כב, ט, בשם זזה"ק)

	30 גרם - בא"י oz. 1.1 בחו"ל	זית
ביצה בינונית (שתי ביצים זמנינית)	100 גרם - בא"י oz. 3.5 בחו"ל	ביצה
ביצה ומחצה (ג' ביצים זמנינית)	150 גרם - בא"י oz. 5.3 בחו"ל	רביעית

לדעת ר' אברהם חיים נאה זצ"ל
(שיעור הקטן - של דע"ת)

לפי חשבון הביצים	לפי חשבון המשקל	זית
חצי ביצה זמנינית	25.6 גרם - בא"י oz. 0.9 בחו"ל	

זית ליי"א פחות משליש ביצה, והוא שלש עשיריות ביצה.
(כן ביאר הגר"א שיטה זו במשלי כב, ט, בשם זזה"ק).

כנ"ל בשיעור חזו"א	17.3 גרם - בא"י oz. 0.61 בחו"ל	זית
ביצה זמנינית	57.6 גרם - בא"י oz. 2.1 בחו"ל	ביצה
ביצה ומחצה זמנינית	86 גרם - בא"י oz. 3.0 בחו"ל	רביעית

בנוגע לשיעורים הנ"ל אעתיק יסוד ועיקר כללי לחשומת לב, בשם בעלי השיעורים, דלא ניתן שיעורים האלו לכל אוכלים ומשקים שבעולם לשאר לפי משקל הלזו אלא השיעורים הם משקל שיעור מים הנופל מן הכלי באם נותנין לכלי מלא מים איזה דבר בגודל ורוחב ביצה או זית.

נמצא לפ"ז דכל דבר שאנו רוצים לשער במשקל הנ"ל צריכין לדמותו במשקלו למשקל מים כמה שוקל יותר או פחות ועפ"י ימצא מבוקשו.

והוא דבר המובן ומושכל לכל בר דעת שיש דבר הכבד בטבעו מאד וישקול הרבה אף שיהי' קצר הרבה מגודל זית של מים, ויש דבר שקל בטבעו ואף אם יהי' גדול הרבה ישקול פחות משיעור זית במים.

וד"ז נאמר בין לענין כזית, כביצה, ורביעית הנ"ל, שייך יש לו טבע ומשקל אחרת ממים וע"כ אין לבנות יסוד משקל היין כמשקל הנ"ל שניתן לחשבון מים בשטח רביעית ששוקל כנ"ל, (ועי' כה"ח סי' קס"ח או' מו) וצ"ע.

ולפלא שבדכ"ח סי' ר"א סק"ט כ' דאפילו במים גופא יש כמה מינים קלים וכבדים שיש מים המכילים יותר מינעראל"ן משורש ברזל ועי"ז יכבד משאו יותר, ויש מכילים ברזל מיעוט ומשקלם קל יותר, ועפ"י נפל כל ענין השערת שיעורים בבירא, דאפילו אם נשער היין או המצה בדומה למשקל המים, הלא ערבך ערבא צריך ועדיין אין אנו יודעים באיזה מים לשערו, וצ"ע.

ובהלכות פסח להגאבדק"ק מדעברעצין שליט"א מובא להלן.

כ' בזה"ל: שיעור הכוס היותר קטן הוא $3 \frac{1}{3}$ אונס (oz.). שיעור היותר גדול $6 \frac{2}{3}$ אונס, והוא חומרא.

יש עוד ב' שיעורים: $4 \frac{1}{2}$ אונס. $5 \frac{5}{6}$ אונס.

שיעור במצות: לפי מצה שלנו בערך סתם מצה שמורה מחזיק ג' כזיתים קטנים, או ב' גדולים ולא יותר, והשיעור עפ"י היסוד: שקילאגראם אחד מחזיק ל"ג זיתים, ופונד מחזיק לערך ט"ז כזיתים גדולים.

מרור:

(א) למרור מצוה מן המובחר סאלאט (שאלאטען), וצריך לבדוק ב' וג' פעמים ועכ"פ פעם אחת ע"י איש. ואם אפשר ליקח סאלאט הרבה, יאכל רק הלבן הקשה שבאמצע שהם נקיים מחולעים לגמרי ויוצא אליבא דכו"ע.

(ב) מי שאינו יכול לבדוק הסאלאט, חלילה לו ליטלו, ויטול מרור (חריין), ואם אי אפשר לו לאכול מרור או יקח אינדיוויו, שהוא נקי מתולעים. ובשנים שהסאלאט מחולעת מאוד אז כמעט אי אפשר לבדוק וחלילה מליטול אפילו לבקי, ויטול אינדיוויו.

שלחן עורך:

(א) רבים נוהגים שלא לאכול דגים כל ימי הפסח, ומי שנוהג לאכול דגים יראה שיקנה דג חי.

מדריך לכשרות ולחיזוק הדת

אנו מדפיסים שאר מכירה זו לתועלת הכלל, אנו ממציאים לבני התורה שטר מכירה, וכל אחד יכול להשתמש בשטר זה המחוברת כאן, וכתוב בה הפרטים הדרושים וימסרם להרב שמוכר לו חמצו, ובזה יצא כל הדעות ע"פ גישה ספר נחלת שבעה ולא לה שאינם יודעים פירוש המלות בלה"ק מצורף מצד השני שטר מכירת חמץ באנגלית, וישתמשו בו כפי רצונם.

שטר מכירת חמץ

הגנו דיירי _____ ההגומים למטה איש איש על הדנו ועל עלייתו כולנו כלהד נות

ורכזה להרב _____ ולב"ד שעמו ועשנו רוקס שלוהים שיהיו מודעים והגמל

שמונתו. שיהא להם כה ורכזה לעשות עה כל ההדרים וזממן וכה"ה בלנו כהדס העובה בלנו ממש. דכיינו כל איש מההנו הכר נמלא הללו כל מין המן. הן בהדרים והן בעלוה המכרים להלן. הן שיהא בהדר אחר או במקום אחר. הן הנעשה עהמשה מיני דגן עינין הן דבר שהתרכזה הכן כהוכו או בלוע המון או בוכ השם הימון או המון נוקשה. הן הופלין הן כהקין. הן כהלויין להדס הן כהלויין לכהמה. הן מיני אומניה וכל מיני אפייס וכל מיני תנואה שיש בהם השם הימון וכל מיני גרויפין וקמה וי"ש ובכר ושאר משקלות. וכל מיני המון הגרמנים אלל הרב ה"ל שבכר מכירה שמוכר להערל (או להגרמנים) הנמעל"ד. וכללו של דבר על הדברים ההכרחים להלן וכל מיני המון הנמלא הללו וכל המינים שיש השם הימון כהוכס וכל הכלים אשר כהוכס ההמן או הערובה המן או בוכ השם הימון וכל הכלים שמשאו המון נדכס בהם או בלוע בהם וגם כל הבהמות הניזונה מהמון דהיינו כהרנאט או כהל"דוינעם או משאר המן. גם כל איש מההנו שיש לו איש או רוענעט וכהפסה מהמן דהיינו ביה הרהיים או שיינק וכרהיינה או פהכע כההמה הניזונה מהמן. על כל ה"ל הנהנו ממניס אה הרב ה"ל עם הב"ד שעמו לשלוהים ומודעים לעשות בהם כמו בשלהם ממש. וגם כל ההדרים הנכסחים למטה ה"ה הוהם שאינם שייכים לנו לה"יין רק כשכורים לנו כהרוענעט או כשאר אופן מוכרים אנהנו לב"ד ועשינו אותם שלוהים ומודעים והנכסחים על כל יפ"כ ורכזה שיש לנו זו. וגם דריכס הרגל לההדרים הנכסחים דרך רכוחינו על הכל מהמיס אנהנו להרב ה"ל ולב"ד שעמו כה ורכזה. ועשינו אותה בלגראם שההה ידס כידיו ופיהם כפיו ועשייהם כעשייהו. ורכזה בידס למכור ולהקיף או להם כמהנה ולכרוף ולבער ולכלוה החפלה ככוכו בעיניהם. וכל מה שיעשו יהא עשוי כהילו עשינו כעמונו הן לזכרה והן להוכיח. ולה מול לומר להקניי כהדרטך ולה לעוותי. ועשייהם כהפסה הזאה גלויה ומכורסמת. וכל ה"ל קבלו ב"ס אנהנו ההגומים להלן הן בח"י ממש והן במס"ק כהקנ"הם כשעב"ק בה"כ כפ"מ וכהלוי"מ ב"ס דהה"ק כההוייבים אנהנו להשר ולקיים כל אשר יעשו הרב ה"ל וב"ד שעמו. שטר הרעלה זה לא יופסל ולא יוגרע כהו לא כהכר ויהיר ולא מופשכוס דיו ולא כהכס ריעוהה בעולם. רק המיד יהא נדרס ויידון לזכרה הרב ה"ל וב"ד שעמו. והמיד יהא כהקפו כהוקף כל שטרי כהפסחה דהיינן כבני ישרהל העבוין כהיקון הו"ל דלה כהתמכהה ודלה כנו"ד. ורכזה להם לכקוע ולהכוס כ"ס פש"ג חוקי המדינה בכל חוקף ועון וככל לשון של זכרה ויפ"כ כהרובה שיופול הן ע"ס דס וכן ע"ס חוקי המדינה. והנהנו ההגומים להלן מהייבים ה"ע לכהנו ולהכוס ע"ס כהכרהוהים וחוקי המדינה בכל חוקף ועון ככדי חוקיים כל מעשיהם ולה יהכר ה"ה קש"י. כל ה"ל אנהנו מקבלים ע"ס כהקנ"הם כשעב"ק בה"כ כפ"מ וככד"ה וכה"ה וכמהעכשו וכמה שנעשה ככד"ה. ולרלוה כהנו עס"ה כל כההדר מההנו ההגומים להלן הן בח"י והן במס"ק איש איש כהמעדו וכמנו של כהפסחה כפי כהפסהו כפי שיהכר להלן פה עיר

אנני מוכר לב"ד כל ההדרים והעלויות שלי הן המושכרין לי עם כל ההמן וכלי ההמן שיש לי בהם. וכפ"ס שיהא לי ולכל ב"ב דריכס הרגל שס.

ולרלוה כהנו עס"ה יוס _____ להדע _____ שנה ה"ס _____ פה ק"ק ה"ל.

( ) Cosmetics....Only KOSHER L'PESACH should be used; (Cosmetics are forbidden on Shabbos and Yom Tov)	( ) Wash "broom"
( ) Bar (whiskey is CHOMETZ)	( ) Infant seat
( ) Talis bag	* ( ) Cook books
( ) Suitcase, valise, travel bags	( ) Sink trays
* ( ) Tooth brush (A new tooth brush is required for Chol Ha'moed; it	( ) Garbage pails
( ) Discard vacuum cleaner bag	( ) Garbage cans
( ) Vacuum floors	( ) Behind radiator
( ) Thoroughly wash, clean and vacuum shag rugs and carpets	( ) Telephone (remove speaker cover)
	* ( ) Shabbos 'Zimiro's' books
	( ) Storage bins
	* ( ) Chalah utensils, vases, decanter used for chometz (e.g. whiskey)
	( ) Country cottages
	( ) Backs of chairs, seats
	( ) Cover sink spout, han- dles
	( ) Clean oven, range, grates
	( ) Clean sink, refrigerator

* These items should be thoroughly cleaned and then "stored" away for the duration of Pesach.

עד היכן הדברים מגיעים

מובא ביערות דבש שיוחנן כהן גדול געשה צדוקי אחר שמוש בכהונה שמונים שנה, מחמת שנכשל בשוגג במאכל איסור.

שומו שמים !!

איש קדוש שנכנס בק"ק, מקום השראת השכינה ולא ניזק פ' שנים, כל התפלות של כלל ישראל וכפרתן נתקבלו על ידו, אעפ"כ כיוון שנכשל, רק בשוגג, פ"א בימי זקנתו געשה צדוקי.

ק"ו ב"ב של ק"ו כמה צריכין להתרחק מכל מיני מאכלים שונים שהיתרם אינו ברור. בפרט בדורינו שנתגבר הטעכניק עד למאוד, ובכל מאכל מעורבים דברים שונים ומשונים שפעמים קשה מאוד לבררם, ועלולים להכשל בהם.
ובכן, דוק ובדוק מה שנכנס לפיך.

BEDIKAS CHOMETZ CHECKLIST

The following is a convenient checklist which itemizes many places and objects which require BEDIKA but are, at times, not so obvious and thus possibly overlooked.

☐ Under beds	☐ Workshop
☐ Clothes closets, chests	☐ Den
☐ Linen closets	☐ Office: Desk, drawers, lockers, closets etc.
☐ Desks	☐ Factory: Store
☐ Cabinets	☐ Automobile, Truck
☐ Drawers	☐ Beneath car seats: Remove car seats
* ☐ Medicine chest	☐ Auto glove compartment, under mats, trunk
☐ Clothes (pockets, cuffs)	☐ Pet house, bird cage (Animal food is probably CHOMETZ)
☐ Purses, pocketbooks, handbags	☐ Behind refrigerator, sink, oven, kitchen cabinets
☐ Shopping cart	☐ Perfumes, hairsprays, deodorants
* ☐ Picnic basket	* ☐ Briefcase, school bags, attache case
* ☐ Cookie jar, bread box, toaster, candy dish	* ☐ Lunch box
☐ Crib	☐ School locker
☐ High chair	☐ Kitchen utensils: Broiler, blender, mixer, can opener
☐ Playpen	☐ Shul locker or cubby
☐ Carriage	☐ Shelves
☐ All toys	☐ Bookcases
☐ Toy chest	☐ Breakfront
☐ Childrens toy carriages and wagons	☐ Seforim closet and seforim
☐ Toy houses and their furniture	☐ Book closet and books
☐ Storage room	* ☐ 'Bensherlach'
☐ Safe	☐ Jewellery
☐ Laundry room	☐ Jewellery box
☐ Freezer	
☐ Basement	
☐ Hallways	
☐ Attic	
☐ Yard	
☐ Garden	
☐ Garage	

Concerning these measurements, let me call your attention to the following important point, viz., that it was not meant that for all kinds of foods and beverages; we follow these weights. These weights are the weight of the water that is displaced from a vessel full of water, when an object the size of an egg or an olive is placed in it.

Accordingly, everything we wish to compute with this weight, we must compare with the weight of water, how much heavier or lighter it is than water. Then you will find what you are looking for.

Obviously some things are heavier than others, and will weigh as much as the water displaced by an olive although smaller than an olive.

This rule applies to all three measurements shown on the table, to the *zayis*, the *beitzah*, and even to the *reviis*, since wine does not weigh the same as water. Therefore, we cannot judge the weight of wine from this table, to use the amount of wine that is prescribed on the table (See *Kaf Hachaim* 168-46).

This system is, however, difficult to implement, since *Darchei Teshuvah* 211:9, writes that water, too, can have different weights; viz. water containing iron is heavy. Water containing less iron is lighter. Consequently, we have no foundation upon which to build our computations, because even if we compare the weight of matzah or wine to the weight of water, we do not know what water to use.

Laws of Passover by Rabbi Moshe Stern, Chief Rabbi of Debrecen:

The size of the smallest cup is 3 1/3 oz. The largest measure is 6 2/3 oz., a great stringency.

There are two more measures, viz. 4½ oz. and 5 5/6 oz.

The amount of matzos: According to our matzos, the average *shemurah* matzah contains 3 small *zaysim*, or 2 large *zaysim*, but no more. The measure is based on the premise that one kilogram contains 33 *zaysim*, and one pound contains approximately 16 large *zaysim*.

לוח השיעורים לכזית - ביצה - ורביעית

לדעת חזון איש זצ"ל
(שיעור הגדול - של הנו"ב)

לפי חשבון הביצים	לפי חשבון המשקל	
חצי ביצה - בינונית (ביצה זמנינית)	50.45 גרם - בא"י oz. 1.8*1.6 - בחו"ל	זית

זית ל"א פחות משליש ביצה, והוא שלש עשיריות ביצה.
(כן ביאר הגר"א שיטה זו במשלי כב, ט, בשם זה"ק)

	30 גרם - בא"י oz. 1.1 - בחו"ל	זית
ביצה בינונית (שתי ביצים זמנינית)	100 גרם - בא"י oz. 3.5 - בחו"ל	ביצה
ביצה ומחצה (ג' ביצים זמנינית)	150 גרם - בא"י oz. 5.3 - בחו"ל	רביעית

לדעת ר' אברהם חיים נאה זצ"ל
(שיעור הקטן - של דע"ת)

לפי חשבון הביצים	לפי חשבון המשקל	
חצי ביצה זמנינית	25.6 גרם - בא"י oz. 0.9 - בחו"ל	זית

זית ל"א פחות משליש ביצה, והוא שלש עשיריות ביצה.
(כן ביאר הגר"א שיטה זו במשלי כב, ט, בשם זה"ק).

כנ"ל בשיעור חזו"א	17.3 גרם - בא"י oz. 0.61 - בחו"ל	זית
ביצה זמנינית	57.6 גרם - בא"י oz. 2.1 - בחו"ל	ביצה
ביצה ומחצה זמנינית	86 גרם - בא"י oz. 3.0 - בחו"ל	רביעית

TABLE OF MEASUREMENTS

Kezayis - Keveitzah - Reviis

According to Chazon Ish
(The larger measurement - of Noda Bihudah)

	According to weight	According to the size of eggs
Zayis	Metric - 45 - 50 grams U.S. - 1.6 - 1.8 oz.	½ medium egg (1 present day egg)

Zayis according to the ruling of less than 1/3 of an egg; i.e., .3 of an egg. (According to the Gra on Proverbs 22:9, in the name of the holy Zohar.)

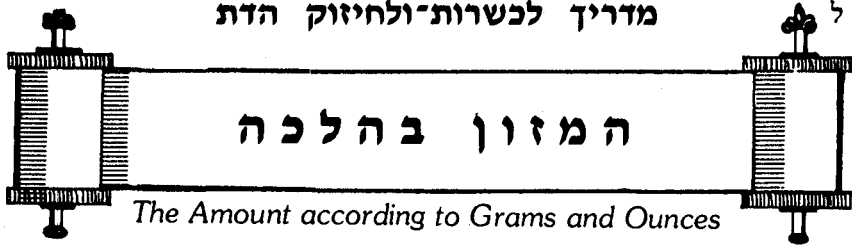
Zayis	Metric - 30 grams U.S. - 1.1 oz.	
Beitzah	Metric - 100 grams U.S. - 3.5 oz	1 medium egg (2 present day eggs)
Reviis	Metric - 150 grams U.S. - 5.3 grams	1½ eggs (3 present day eggs)

According to R' Avraham Chaim Noeh
(The smaller measurement - of Daas Torah)

	According to weight	According to the size of eggs
Zayis	Metric - 25.6 grams U.S. - 0.9 oz.	½ present day egg

Zayis according to the ruling of 1/3 of an egg, i.e. .3 of an egg

Zayis	Metric - 17.3 grams U.S.- 0.61 oz.	As above according to the Chazon Ish
Beitzah	Metric - 57.6 grams U.S. - 2.1 oz.	1 present day egg
Reviis	Metric - 86 grams U.S. - 3.0 oz.	1½ present day eggs

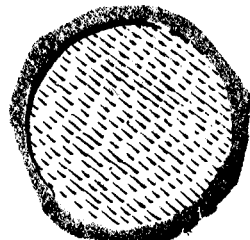
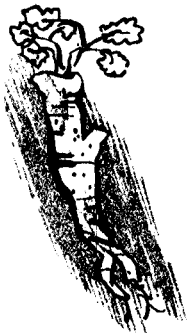

The Amount according to Grams and Ounces

I will list here the two main measurements:

1) *The measure of Tzelach,, Gra, Chasam Sofer, Beis Ephraim, R'Akiva Eiger, and Mishnan Berurah.* In Eretz Yisrael, this is called "The measure of Chazon Ish" and in other countries, "The measure of Noda Bihudah."

2) *The smaller measure, called "the measure of Daas Torah" and in Eretz Yisrael, "the measure of R'Avraham Chaim Noeh."* I have placed in each table the measure of *kezayis* both as $\frac{1}{2}$ egg and as slightly less than $\frac{1}{3}$ egg, which is the minimum required according to Rambam, *hil. Eruvin* 1:9, quoted by Magen Avraham 486, *Shulchan Aruch HaRav, Mishnah Berurah,* and *Aruch Hashulchan* *ibid.* See above 3:1.

CABBAGE (white or red) KOHL

(Note: NOT for Passover Seder)

כרוב, קרויט, קאפוסטא. CABBAGE (weis, rot) KOHL

In some places, many insects are found in cabbages. Its examination is not as difficult as that of lettuce, however Nevertheless, it requires close scrutiny, and it is advisable to examine it opposite the light, as described above for the examination of lettuce. When I was in Marmorish (previously Hungary, now in Carpathian Russia) where the villagers are accustomed to pickle considerable amounts of cabbage in barrels for the whole winter, and the women gather to help each other, I saw that when they assembled to examine the cabbages it was announced that for each insect found, a sum of money would be given to charity in the name of the finder. This encouraged them to examine thoroughly. This practice pleased me.

in every leaf, for you will often find small insects that do not fall off by rinsing unless the wrinkles are spread out under a strong stream of water. That is the correct method of examining lettuce.

MORROR

1. The best morror to use is Romaine lettuce. It should be inspected at least 2 or 3 times for worms. If possible, it is best to eat only the white stalks in the middle, rather than the leaves.

2. People who are inexperienced in the inspection of lettuce should use horseradishes to fulfill their requirements. Endives may also be used.

הבדיקה הנכונה

The Correct Method of Examining

First, separate the leaves and pull them off the stem. Put them into a bowl of water and wash off the dirt. Change the water and rinse them until you find no insects floating on the water. Then take each leaf and hold it up to the sunlight by the window, as in the illustration, or hold it up to candlelight; i.e., hold the leaf between yourself and the light, so that the light will penetrate the leaf, and your eyes will see the light shining through the leaf. If you see a dull spot even as small as the point of a needle, you may be sure that it is an insect or a worm, and since it is usually the same color as the leaf, it is virtually impossible to discover it except opposite a shining light. Then, hold the leaf on a slant under a stream of water from the faucet, and the stream of water will wash it off. Then do it on the other side. Then, examine it again in the light, to see whether the dull appearance has gone away, and when you examine, you must flatten out the wrinkles

Darchei Teshuvah (84:94) quotes *Knesses Hagedolah*, who writes that in his area insects are prevalent in the lettuce, and it, therefore, requires a thorough examination, because the insects are tiny, and they are the same color as the lettuce itself. At first, he used to eat it after examination. Afterwards, he abstained from eating it even with examination. *Kereisi Ufleisi* (*Yoreh Deah* 84:19) writes that from the time he had understanding, he did not rely on women's examination of lettuce. This is proper for every learned Jew, for the pitfalls are many. *Aruch Hashulchan* (ibid. 82), however, writes: We never heard of even the greatest *geonim* and *tzaddikim* not relying on their pious wives to examine vegetables for insects, or even on Jewish maids; if the householder knows them to be G-d fearing and scrupulously observant, he may rely on them.

According to my knowledge, however, this does not depend solely on trustworthiness, but also on erudition and skill, for if one does not know how to examine, of what avail is his trustworthiness? I personally saw men and women who were trustworthy for examining vegetables and knew the gravity of this prohibition. I nevertheless, found some tiny insects after their examination, because they did not know the correct method of examining until I taught them.

There is another species of lettuce called cabbage lettuce. I did not picture it here, since it resembles the cabbage pictured below. All these three species pictured here, are commonly infested with insects, the worst being the French lettuce, and the best being the last, the cabbage lettuce, which is not infested as often as the others. Moreover the aphids are more easily discernible because the leaves are not as green as, and are shinier than, the insects.

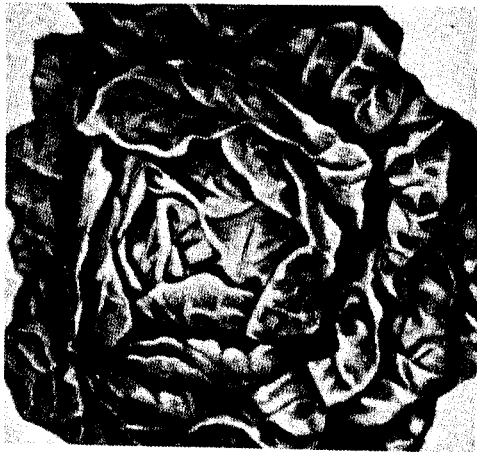
ENGLISH LETTUCE   חזרת

It is meritorious to use this for *maror* on Passover, as in *Shulchan Aruch Orach Chaim* 473:5, and in *Responsa Chacham Tzvi* 119. *Chasham Sofer (Orach Chaim 132)*, states as follows: Indeed, lettuce is the choice species to use for maror, and my mentors o.b.m. used it. We, likewise, follow in their path. But I am accustomed to preach on *Shabbos Hagadol* that one who has no reliable, G-d-fearing people to examine it and cleanse it of the small insects that are prevalent during the Pesach season and are not visible to people with weak eyesight, should not take lettuce, even though it is the first choice, lest he stumble upon a negative commandment or many such commandments. Even when there is just a possibility of transgressing these commandments, one may not take this risk in order to fulfill a Rabbinic enactment, for such is the nature of the mitzvah of eating maror after the destruction of the Temple. Let him, instead, use horseradish.

close scrutiny and deliberation. For that reason, I reproduced it.

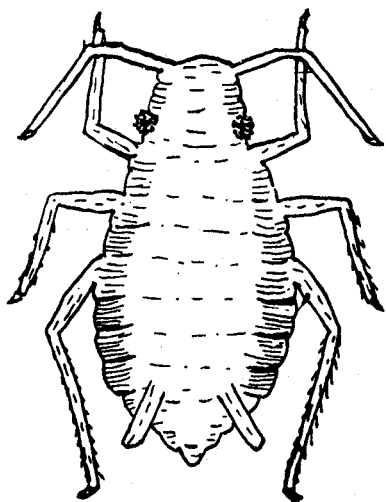
Now, let us protest the practice of many healthy people, who go to the seashore or to other resorts, not for cures but to enjoy themselves. They stay in unreliable Jewish hotels or even in non-Jewish hotels, and they eat indiscriminately from anything that comes into their hands. They think that in vegetarian hotels, where only fruits and vegetables, raw or cooked, are served, there is no fear of non-kosher foods. In fact, it is much more serious than eating pork, since for the latter there is but one negative commandment, while for the former there are six. May the Lord forgive them!

We will proceed to the matter of examining lettuce. In the mishnah (*Pesachim* 39a) are enumerated the various species of herbs that may be used for *maror*. The first of these is *chazeres*. The *Gemara* defines this as *chassa*. Lettuce is called *chassa* until this day in Eretz Israel. In Arabic too, lettuce is known as *chassah*.

FRENCH LETTUCE חורת

BEFORE PREPARING VEGETABLES,
EXAMINE FOR PLANT LICE.
KEEP THIS PICTURE IN FRONT OF YOU,
THIS IS MY SOUND ADVICE.
THEN I AM SURE, WITHOUT A DOUBT,
THAT NO MISHAP WILL COME ABOUT.

להזהר בבדיקה הגונה
עצתי לך אמונה
שים לנגדך התמונה
כטוח אני כל אפונה
און אליך לא יאונה

התבוננו נא היטב בכריה הקטנה
הזאת מבריותיו של הקב"ה.

Look closely at this aphid, or plant louse, one of the Almighty's creatures.

The black speck at the right of the illustration, is the true size and shape, and the limbs are not recognizable. After I took this tiny creature, that appeared like a green speck, and placed it under a microscope that magnified it to fifty times its size, all its limbs are visible, even the hairs on its legs, and its nails. How great are Your works, O Lord! This creature is found on all species of vegetables. It is very small, and its color is like that of the vegetable. It is, therefore, difficult to recognize except with

"LISTEN MY SON"

*Romaine Lettuce as Maror: Necessity of Careful
Inspection for Insects*

Vegetarian Hotels

One must be careful even in the most kosher hotels, surely in those not so strict in all kashruth matters, or in so-called "vegetarian hotels", which, in addition to all this, must be investigated to ascertain whether they use non-kosher margarine. Even though they would not want to jeopardize their reputation, since no one inspects the premises for animal matter, they have no fear of being discovered. Especially if they run out of kosher margarine, they will not skip a meal because of this shortage. Although they are very strict not to bring in any animal fat for cooking or baking, they are not strict concerning baked goods brought in from outside, and they serve such pastries as entrees or with tea. Surely, in case of emergency, they will permit themselves to use non-kosher fat, which is not regarded as poison to them as non-kosher food is to an observant Jew.

We may certainly not rely on them for examining vegetables, even though they are meticulous about cleanliness, they are not particular about an insect here and there. I know of an incident that took place in a well-known hospital, where people go for natural cures. In this hospital, only fruit and vegetables, either raw or cooked, are served. The staff is very meticulous about cleanliness. Once they served a patient a plate of lettuce after it had been washed and cleaned thoroughly. The patient, who was accustomed to examine every leaf before eating it, did so in the hospital as well. Upon finding green insects the color of the lettuce, he called the waiter, showed him the insects, and asked him, "What's this? Why didn't you examine it better? The waiter replied, "That's only a little green bug. So what?"

V. POLICY

Preferably, it should be the policy of food processors to identify their food products as *kosher* whenever appropriate and possible, and to have these products and the plants in which they are produced certified as kosher by a qualified *orthodox* rabbi or rabbinical organization.

VI. CERTIFICATION OF NEW PRODUCTS

1. When a new product is still in the concept stage, a marketing decision should be made by the manufacturer as to whether it should be a *kosher* product.
2. If yes, the product development personnel should prepare ingredient specifications calling for *kosher* ingredients and a process should be developed which is also *kosher*.
3. Before labels for the product are approved, (in which the *kashrus* symbol should be incorporated), the *orthodox* rabbi should be contacted and given full particulars as to the formula, the source and the nature of the ingredients, and the location and nature of the processing equipment. If these meet with his approval, permission is granted to use the *kashrus* symbol on the label of the packages.
4. The *orthodox* rabbi will usually want to be present at the first production run to personally verify that the ingredients and equipment are *kosher*.

(vii) *legumes* (e.g. soybean oil, cake and meal, lecithin, peas, beans, corn syrup (e.g. glucose) etc.)

(viii) rice

IV KOSHER EQUIPMENT

1. Equipment which has *not* been used to process meat, meat fat or meat by-products (see 1-i above) is acceptable for processing *kosher* products. Hence, a cannery or vegetable oil refinery which *never* handles any meat by-products will normally produce *kosher* products.

2. Care must be taken, however, to maintain the *kosher* status of a plant by studiously avoiding the introduction of any animal derivative or secondary product containing animal derivative (See II 3 above) (e.g. emulsifiers) into the system. Once such contamination has taken place, the affected equipment must be *kosherized*, which can be an expensive, laborious process, involving washing, steaming, a 24 hour wait, and supervision of the process by an *orthodox* rabbi.

(a) In some simple processes, the *kosherizing* of the equipment to permit production of other products is easily done over a weekend.

(b) In more complex ones, such as a refinery deodorizer, where visual inspection of the *kosherized* equipment is almost physically impossible, and the time delays unacceptable, separate *kosher* and non-*kosher* equipment is absolutely *necessary* if both types of products are to be produced at the same location.

3. The above precautions with processing equipment must also be taken with tanks, tankcars, and tankwagons. Hence, any such vessels must be *kosherized* after they have contained animal fat, and *before* they can be used for *kosher* vegetable oil.

4. During the canning season or production schedule the rabbi normally visits every cannery and every refinery several times. In these inspections he may review or ask questions about the processes, ingredients, and labels involved in any or all of the products produced at *that* location.

5. He also visits "corporate headquarters" where he consults with the "corporate staff" on any new products, formulas or *kosher* or *kashrus* problems which may arise.

6. A refinery or Food Production Facility which processes *kosher* and *non-kosher* products in equipment immediately adjacent to each other, is a special situation and requires *daily* supervision by an *orthodox* rabbi to assure that the "*kosher* item" produced there, and that all ingredients shipped from there to other refineries, are indeed *kosher*.

III. PASSOVER SUPERVISION

(a) The *Passover* season brings with it *all* the above Dietary laws, *plus* additional *Passover* rules in connection with the proscription of *Chometz* and *Chometz* products (described in (b) below).

(b) Each spring there is a special demand for *kosher* products which are *Kosher for Passover*. To qualify, an *otherwise kosher* product must, *in addition*, be *free* of the following grain products, by-products or derivatives and be packaged under the direct supervision of an *orthodox* rabbi:

(i) wheat (all classes) (*triticum aestivum* L) (*T. compactum* host) (*T. durum* desf)

(ii) Barley (*hordeum vulgare*)

(iii) Spelt (*Triticum* (emmer) *diccicum*)

(iv) rye (*secale cereale*)

(v) oat (*avena sativa*)

(an example would be starch, ethyl alcohol, whiskey, all wheat flours, bulgar, semoline, farina, grain sorghums)

(vi) Dockage of items (i) through (v)

6. All *unadulterated and unprocessed* produce, such as fruits, vegetables, cereals, minerals—all things that grow from the soil, vines or trees—are inherently *Kosher*.

7. All manufactured products which may contain any ingredients derived from doubtful origins must be checked by a rabbinical authority as to whether the *Dietary Laws* were not violated during their preparation.

8. A neutral group of foods, which are neither of milk or meat derivation, like eggs, fruits, vegetables, cereals and fish are known as *pareve*. All of the above mentioned, except for fish, may be prepared with *milchig* (milk) or *fleishig* (meat) after which these cease to remain *pareve*. *Pareve* things also become either *milchig* or *fleishig*, according to the utensils used for their preparation.

9. *Kosher* fish is *pareve* and can be prepared for both *milchig* or *fleishig* use. While we are allowed to eat fish during a meat meal, it is forbidden to cook or serve both together. Fish must be served on separate dishes.

II. KOSHER SUPERVISION—NORMAL

1. In order to claim that a product is kosher (by appropriate designation on the package label, or otherwise), there must be certification, by an *orthodox* rabbi, that the *kosher* requirements have been met.

2. This is usually accomplished through a contract with a rabbi or *kashrus* certification organization who, through their regular inspection of the plant and food facilities and detailed knowledge of the formulas, various ingredients and their *originating* source, certify the products as *kosher*.

3. *Inert* as well as *active* ingredients must be of *kosher* origin. *Inert* ingredients are defined as emulsifying agents, binders, flavorings, dispersing agents, buffer substances, preservatives, colorings, dilutants, coatings, lubricants, fillers, disintegrators, etc.

Examples of non-kosher foods are: *ova* eggs, gelatin, shellfish, cognac, brandy, bread baked in pans greased in fat.

2. Meat or meat by-products, as well as milk and milk by-products are *kosher* when prepared in a rigorously supervised manner, as attested to by an *orthodox* Rabbi.

(a) The Torah designates as *Kosher* only those animals that have cloven hoofs and chew their cud, and certain fowl. However, in order for this meat to be *Kosher* for consumption, they must be slaughtered in accordance with Jewish ritual, by an ordained *Shochet* (Ritual Slaughterer). Meat must be purchased only from a *kosher* butcher who is under supervision of rabbinical authority. The butcher must know and practice the art and laws of *treiberin*, which means the removal of all fat deposits and the fat and blood veins before selling the meat to any customer.

(b) Poultry is first eviscerated. The claws and tips of the wings cut off and the jugular veins severed or removed.

(c) The heart of both poultry and meat is cut open and the tips of the extremities clipped off, before soaking and salting (in a prescribed method specified by Jewish Law).

3. Only those fish that have both fins and scales are *kosher*.

4. The eating or cooking (in any form or manner) of milk and meat together is prohibited. All meat products and milk products are considered the same as their milk and meat origin. A Jewish home, as well as food manufacturers and processors must have two sets of dishes and utensils of different design and which are separately stored for dairy and meat diets. Meat and dairy dishes or utensils must not be washed together, nor even separately in the *same* basin.

5. Equipment used to produce non-kosher products *cannot* be used to process *kosher* products unless it is subjected to a *kosherizing* operation under the supervision of a qualified orthodox rabbi.

ingredients until the packing for sale, thus including the entire manufacture (even though it is very detailed), and every ingredient that has a particular purpose, e.g.

Disintegrator, emulsifier, binder, flavoring, dispersing agent, buffer substance, preservative, coloring dilutant, coating, filler, lubricant.... and many more, too numerous to list.

BASIC LAWS OF KASHRUS

KOSHER denotes that which is usable, suited for use or permitted as food pursuant to the Jewish Dietary laws. The antonym is treife. Food, as well as medicinal products require kashrus supervision.

Briefly stated the policy and obligations of food processors vis-a-vis kosher production, are as follows:

1. DEFINITION AND PROCEDURE

In general, products are eligible for *Kosher* certification if they meet the following criteria:

1. Active and inert ingredients are:

(a) free of:

(i) meat, meat fat or meat by products of animal, fowl, mammal, reptile, amphibians, insects or worms, and fish not bearing scales, or their derivatives.

(ii) milk, milk by-products or derivatives

(iii) wine, wine by-products or derivatives

(b) processed in equipment which has *not* processed the above enumerated meat, meat fat, meat by-products or derivatives, milk, milk by-products or derivatives, fish not bearing scales, or wine, wine by-products or derivatives.

(c) free of any *ingredient* which fails to comply with (a) or (b) above.

in view of the claims of the litigants and according to the conclusion of the halachah, but the judge must be certain that the practice that he is following is proper!

The Rabbis, therefore, state often: "This is the halachah, but we should not instruct the public that way." i.e. there are some permissible things that a *talmid chochom* who knows of their permissibility, may practice. The permissibility may not be publicized, however, since it may cause pitfalls for the public.

I pray to the Lord, Who heals all flesh, to send a speedy and complete recovery to all our sick brethren, and may His promise of "Any malady with which I afflicted the Egyptians, I will not visit upon you, for I am the Lord your healer" come to fruition in our days."

May all harsh decrees decreed upon us, be repealed, and may we be blessed with joy and happiness, salvation and consolation, sustenance and nourishment, for good life and peace, and for a quick redemption.

Amen.

With blessings for a kosher and joyous Passover,
—Rabbi Sholom Yehudah Gross

Below is a copy of a portion of the questionnaire I used in the clarification of the manufacture of pharmaceuticals. The reader will see that we have worked in a remarkable way and have confined the main laws related to kashrus in the following pages. When this questionnaire passed under the scrutiny of numerous halachah authorities, they all agreed that the Almighty had prospered our undertaking. The questionnaire itself is rather extensive and long. It was compiled by one of our colleagues, an accomplished halachah authority, a G-d-fearing man, with a knowledge of science. He compiled it in such a way that the respondent would find no misleading questions and would be able to answer correctly concerning every detail of the production of pharmaceuticals, from the formation of the

methods of production change periodically as well as the ingredients. Moreover, it is difficult to formulate a special list for Passover since it must be written several months before the festival, and in the interim, changes may be made in any pharmaceutical. Furthermore, many pharmaceuticals lie in the drug store a long time and it is impossible to determine from which "kettle" the ingredients of any given medicine were made.

We can only rely on the rabbi who decides the halachah to answer the one who asks the question; the rabbi will weigh the question in his mind according to the seriousness of the patient's condition, without relying at all on the knowledge of the production of the medicine, for that is impossible to determine, as delineated above. Each individual's case is different. It is, therefore, understood that it is impossible to make a public announcement or to print any list, either general or special, to allow the general populace to take pharmaceuticals for cures or preservation of health.

The companies are unaware of the change of the source of the ingredients they use in the production of medicines. It is impossible to say that we will be concerned with change only when we discover the change, since it is possible that the change took place some time ago, or recently, or even immediately after the last correspondence, in which they testified that their product is kosher, since changes take place every day. It is halachically unsound to argue that the change took place during the last twenty-four hour period preceding the writing of the last letter, which stated that the product is non-kosher, and if there was an earlier letter within that period, to judge that it was kosher until then, since the industry itself testifies that it cannot ascertain whence the ingredients emanate, and into which machine they go.

Our Rabbis stated (*Shabbos* 10) that every judge who renders a true judgment, is considered as though he were a partner with the Holy One, Blessed be He, in the Creation. *Nesivos Olam* explains: The emphasis is that not only must the verdict be true

1. BRISTOL LABORATORIES
BRISTOL—MYERS COMPANY

...Information on the source of materials used in various types of medications:

In *general*, I think you will find that *most* pharmaceutical manufacturers tend to use the same general types of ingredients in similar product groupings.

One notable exception is the fact that sucrose, which is used in relatively high concentrations in syrups and powders for reconstitution with water, is primarily derived from sugar cane if the material is used in the East and South, and from beets if the sucrose is used in the Midwest or West. In our case, all of our sucrose is obtained from cane. In general, the flavors and colors used in syrups and tablets are of artificial origin.

Lactose is *commonly* used in tablets and capsules as a filler. This material, of course, is derived from milk. *Most* tablets also contain corn starch. *Capsules, or course, are made of gelatin, which is of animal origin.*

The other materials you mentioned in your letter, such as buffers and preservatives, are *generally* produced by chemical synthesis.

I hope that the above information, although necessarily *general* in nature, will be of some help to you.

[The word, "general" means that the product is made in a certain manner as a rule, but there is no assurance by the manufacturer that it is always produced in this manner. How, then, can we rely on such a thing?]

IX

PRACTICAL APPLICATION OF OUR FINDINGS

It is a great responsibility to make a list of *kosher* pharmaceuticals for the entire year and for Passover, since the

We obtain our stearates from a number of suppliers, some of whom tell us they are supplying material from animal fat, others from vegetable oils. Therefore lots of our products may be made with purely vegetable material, other lots with animal fats. *Furthermore, even if we controlled certain products putting into them only the vegetable fat, they would be manufactured on the same equipment which is used to manufacture that containing animal fats.* In my opinion this would be comparable to someone who keeps a kosher home and then intermixes the dairy and meat cooking utensils...

He concludes:

Although I am presently a member of a reform congregation, I came from an orthodox family who attended an orthodox synagogue. It was always my understanding that the laws of the "Kashrus" were waved in cases which involved the health of the individual. I have recently discussed this matter with my, as well as other, rabbis and have been informed that the Torah does state this in regard to the health of the individual. I was wondering if there is a newer interpretation and therefore the concept of health coming before "Kashrus" is no longer considered to be valid.

VIII SUMMARY

To sum up our observations we can state definitely that it is impossible for the company that manufactures a pharmaceutical, to know the *content* and the nature of *all* its various ingredients.

A summary of all the letters can be found in the letter below, which explains that all pharmaceutical companies state unanimously that they all follow the same practices, and their statements coincide with one another.

VII MEAT AND MILK

A question came up regarding the mixture of milk and meat... in addition to the prohibition of *cholov akkum*, which most *poskim* prohibit (See *Nefesh Yeshayah* and *Minchas Yehuda*). Even according to some rabbis who permit unsupervised milk, our original question is whether this medicine derived from milk may be eaten with food containing meat or after food containing meat. It is interesting that one company understood this question by themselves and wrote to us as follows:

1. CIBA — GEIGY CORPORATION PHARMACEUTICALS DIVISION

My rabbi has informed me that today the majority of animals are slaughtered under kosher conditions. However, we cannot be a hundred percent certain about our material. In addition, most tablets and capsules also contain lactose as an excipient. Lactose, being milk sugar, would represent a dairy item and if combined with magnesium or calcium stearate from animal sources would be comparable to mixing dairy and meat products together. [They add that the order for Kosher tablets and capsules is hard to fill].

Thus the only way you could be certain of obtaining tablets and capsules which would meet with the laws of "kashrus" would be for a company to make a concerted effort to use only stearates manufactured from vegetable sources, or to use only stearates obtained from animals which have been killed under kosher conditions, and at the same time exclude the use of milk sugar as one of the dosage from excipients, or as a special research project, to develop a series of new (possibly inorganic) excipients which would fall into a neutral area and be excluded from the laws of "Kashrus."

...*magnesium stearate* is synthesized from stearic acid which is derived from animal fats.

5. BOEHAINGER INGELHEIM

Gelatin—derived from the skin, white connective tissue and bones of animals.

Stearic Acid—derived from the fat of cattle and sheep.

6. STUART PHARMACEUTICAL PRODUCTS

Magnesium stearate (source of stearic acid while known to be of vegetable origin is unknown as regards grain or acceptable seeds, (e.g. cottonseed or peanuts).

psyllium is derived from psyllium which is not considered to be a grain.

flavors dissolved in ethyl alcohol; *source unknown*.

vegetable-oil derived stearates of *unknown origin*.

VI

THE QUANTITY OF NON-KOSHER INGREDIENTS IN PHARMACEUTICALS

The solution of the question of the *quantity* of non-kosher ingredients in the entire pharmaceutical, in order to determine whether it can be annulled by sixty times as much kosher material, is also not simple.

1. STUART PHARMACEUTICALS DIVISION OF ICI AMERICA INC.

The question as to whether the percentage of gelatin is less than 1.5% of the *gross weight* of the tablet or of the *volume* of the tablet appears to be moot, since it has been my assumption that it is not the concentration of gelatin which is important, but rather the source. The gelatin in our products is from animal (mammalian) sources and is non-kosher.

V

INGREDIENTS OF CAPSULES AND TABLETS

STUART PHARMACEUTICALS
DIVISION OF ICI AMERICA INC

...regarding a "capsule" and the possible freedom of our capsulated products from any animal derivatives. Since *almost all of the capsulated* products manufactured in this country contain gelatin as the capsulating material, it is apparent that *none of these products (either ours or those of other manufacturers) are free of animal (mammalian) derivatives.* Indeed, we are not aware of a source of capsules *where the gelatin is derived from kosher sources, e.g., kosher-killed animals or fish.*

[That means that they are all produced from non-kosher ingredients! They wrote too that tablets are included, as below.]

2. SQUIBB

Small amounts of stearic acid or magnesium stearate *are used in most capsule and tablet formulations.* In *nearly all cases,* it would be derived from *animal sources.*

3. MILES LABORATORIES, INC.

Small amounts of animal-derived substances (magnesium stearate and gelatin) are employed in many tableted products as lubricants and binders.

4. A.H. ROBINS COMPANY

...*alcohol* could either be synthetic or might be derived from grain.

...*glucose* is derived from starch which might be derived from grain.

...*glycerin* could *at any one time* be from animal, vegetable or synthetic sources and it would be *impossible* to state that the animal source was *not porcine.*

...*Lactose* is milk sugar.

2. ABBOTT PHARMACEUTICAL PRODUCTS DIVISION

...concerning ingredients used in various medicinal products. We have several hundred formulas and we are not in a position to go through them in detail to determine all of the ingredients used in them.

It is true that we use animal products such as gelatin in many of our products. In additions, stearates, which are usually derived from the animal fat, are frequently used. Lactose from milk, corn starch and alcohol from grain and many other agents are used. *Frequently we are purchasing these items from outside vendors and do not know the originating source of many of these items. Sometimes the products can be derived from natural sources or synthesized. We make no distinction in purchasing between these two sources and do not have available to us the information you request.*

3. CHESEBROUGH—PONDS INC

In regard to manufacturing and processing equipment, we use separate equipment for each product, except in a few cases where products are essentially similar composition. All equipment is routinely cleaned and sanitized *in accordance with currently accepted good manufacturing practices for drug products.*

[The cleaning of utensils and caring for their cleanliness are done only as far as compliance with government standards requires. Such cleaning does not comply with standards demanded by the holy Torah.]

IV MACHINERY

We learned from their responses below that there is another question involved in the production of the pharmaceuticals: their *machinery*.

1. STUART PHARMACEUTICALS, DIVISION OF ICI AMERICA, INC

“Acceptability” from a kosher standpoint is based on the nature of the *ingredients*. It must be recognized that the *equipment* used by the *manufacturer* of the raw materials employed in these products or by Stuart Pharmaceuticals in manufacturing these products, even though thoroughly cleaned, *may not qualify as Kosher because of previous contact with non-Kosher products*.

“Acceptability” for Passover is based on the nature of the *ingredients*. The possibilities exist that the *equipment* used by the *manufacturer* of the raw materials or by Stuart Pharmaceuticals in manufacturing these products, even though thoroughly cleaned, may have been in previous contact with other products containing grain-derived materials.

[This means:

- 1) They purchase ingredients from other companies. They do not know their nature or the process of their production: they may, therefore, contain non-kosher ingredients.
- 2) Even if they are free of non-kosher ingredients, they were manufactured with machines used previously for non-kosher materials.
- 3) This problem involves both the company that **finishes** the pharmaceutical and the company that prepared the various ingredients and sells them to others to produce from them whatever they wish.]

III

HALACHIC RELIABILITY OF RESPONSES

Even after a company answers with certainty that a certain pharmaceutical contains no *non-kosher* ingredient, since they knew definitely at the time of their answer why we asked them, there is a halachic question as to whether they can be relied upon under the “conversing innocently” *מסיח לפי תומו* principle.

The basis of “conversing innocently” of the letters of the managers of the companies, upon which we build lofty edifices, is faulty. For example, we wrote to a company a letter worded clearly and simply. Nevertheless, their reply was:

SANDOZ PHARMACEUTICALS

...we are returning the completed schedule for “Ingredient Identification”

...dilutant: lactose

...lubricant: stearic acid, calcium stearate

Notes:

a) lactose is a sugar derived from milk; it is questionable as to whether it is actually a milk by-product.

b) stearic acid and calcium stearate are tallow derivatives, usually obtained from cattle and sheep. There are refined to the extent that “meat” is not present.

[Apparently, even though we wrote clearly, they replied according to their comprehension of the matter. They understand that if there is no meat contained in the product, it is not considered a meat product.]

bacteria)—but not concerning its origin, as indicated by the following.

1. CIBA - GEIGY CORPORATION PHARMACEUTICALS DIVISION

I can tell you that as a *general rule the majority of tablets and capsules contain either magnesium or calcium stearate*. The source of this stearate can be either animal or vegetable fat, but *no major pharmaceutical company, to the best of my knowledge, make a conscious attempt to control the material which they receive to one type or the other*. The criteria for acceptance or rejection is based on the stearates meeting company specifications usually related to the United States Pharmacopoeia or National Formulary.

[They state also that the government is not particular concerning the origin of the ingredients used in pharmaceuticals.]

2. CHESEBROUGH—PONDS INC

All ingredients used in our products meet fully the standards and specifications that have been established *in the official compendia* or that are recognized as assuring their quality, strength and purity. I am sure that you understand that *these standards are not specific in regard to the sources of certain ingredients*. For example, ethyl alcohol can be derived from starches (wheat, corn or potato), sugars (cane or beet) or prepared synthetically. Similarly, glycerin can be derived from vegetable oils animal fats or prepared synthetically. Furthermore, certain processes used to prepare ingredients from their source materials are essentially chemical syntheses that result in a new chemical entity. *Our purchasing specifications do not generally require that such ingredients be from a particular source or derived by a particular process*.

4. CIBA — GEIGY CORPORATION PHARMACEUTICALS DIVISION

An effort to determine which of our products are kosher and which are not would be a monumental task. In addition, I *doubt whether any company has products which would be considered as kosher unless it had made a concerted effort to manufacture them.*

5. SYNTEX RESEARCH DIVISION OF SYNTEX (U.S.A.) INC.

I consider the impossibility of tracing the origin and genealogy of materials such as surface active agents, fats and alcohols. To further compound the problem, the same chemicals purchased from different manufacturers can be made by many different processes and may have utilized many different intermediates. You have a scientific recognition of the *enormity of the problem of ever being able to say that a particular chemical of commerce did or did not comply with the standards of kashruth...*

...there is no way in which we can determine the sources of origin of these materials or how they were prepared. Neither could we guarantee that the materials will be purchased each time from the same manufacturer.

II

PURITY OF MATERIALS TO MEET GOVERNMENT STANDARDS

The companies explain that they are responsible to observe the purity of the materials and the pharmaceuticals *only insofar as is required by government regulations.*

They all have to meet the highest compendial standards of purity. In their words, their products are produced according to "United States Pharmacopeia or National Formulary".

This, however, deals exclusively with purity from foreign matter, which can harm the chemical material (such as

product may be reformulated and have the prohibited substance removed. More importantly, a product not on the list could have the prohibited ingredient added.

General or specific statements *cannot be made* for so many varied products.

2. PARKE, DAVIS & COMPANY:

Parke-Davis has several hundred products which might be used in treatment. I hope you will understand that *it is impossible for us to give you a complete breakdown of all components and also that they may be subject to revision from time to time because of various reasons.*

3. SYNTEX RESEARCH

DIVISION OF SYNTEX (U.S.A.) INC.

INSTITUTE OF PHARMACEUTICAL SCIENCES:

Many components are used in compounding pharmaceutical formulations. These materials might be animal, vegetable, and/or mineral in origin. Many of these ingredients are produced by reactions of other chemical materials, and so attempting to learn whether any animal materials were used in the manufacture of a product becomes *a complex maze*. It would require a skilled detective to unravel some of the intricacies of the reactants which are utilized, and I think that answer might often depend more on zeal, orthodoxy, and Talmudic interpretation than on mere catalogue listings.

In regard to grain products, in tableting we also employ such materials as wheat starch and corn starch. *I question whether you could obtain more than a few tablets on the market which did not contain some corn starch.* Wheat starch is much less commonly used. Furthermore, any products which contain alcohol such as elixirs and some cough syrups would contain grain alcohol.

Without a doubt, over-the-counter drugs *cannot be permitted* if they contain any non-kosher ingredient, since there is always an alternative.

According to government figures, there are 350,000 such medicines in the United States.

As regards prescription drugs, the following questions must be considered:

- 1) Whether the patient's life is in danger.
- 2) Whether there is an alternative, i.e. whether another medicine can be substituted for the prescribed medicine containing the non-kosher ingredient.

It is important to emphasize that there is *no question* concerning medicinals which are critical to the health of an individual or to indications which are serious in nature.

I

CONSTANT REFORMULATION

First, the production methodology of every medicine changes periodically.

We quote below statements made by the world's largest companies.

ABBOT PHARMACEUTICAL PRODUCTS DIVISION ABBOT LABORATORIES

...regarding specific ingredients in specific products. I am sure you are aware of the great amount of time required to check the formula of all the Abbot products to see if they contain... (prohibited substances). Not only would the final formula have to be checked, but the formula for many of the ingredients (also) to see if they contained these prohibited substances.

We prefer that such lists not be made due to the frequency with which our products formulas change. At any time a

Responsum

Honorable and esteemed Rabbi.....

If all the seas were ink, the reeds pens, the skies parchment, and all people scribes, they would not be able to record the devices of political government (*Shabbos 11*). i.e. it is very difficult to write all the matters with which the government must concern itself. As it is said: (Prov. 25:3) *The heavens for height, and the earth for depth, and the heart of kings is unsearchable.* Meiri explains: The government is burdened with so many obligations, which the average person would find difficult to evaluate.

In writing this chapter concerning pharmaceuticals, I communicated with the managers of all the major pharmaceutical firms in the United States to receive thorough information pertaining to the manufacture of pharmaceuticals and related matters, and their bearing on the *kashrus* of products. The most important thing I learned from all of them is that it is impossible to know definitely the contents of any given pharmaceutical for any length of time—and sometimes even for a short time—since the manufacturing process and the ingredient origin change from day to day. Moreover, they may be produced differently in different parts of our country. Hence, it must be determined—whether it was produced in the East, West, North, or South.

My study in this matter was based on the question regarding the presence of various animal and grain derivatives in drug products for purposes of determining whether these conform with Jewish Dietary Laws.

I queried those knowledgeable and explained to them briefly all the halachos and ramifications of the laws of *kashrus*.

You should know that every rabbi who is well-versed in these matters must differentiate between two kinds of medicines:

- 1) Prescription drugs.
- 2) Over-the-counter drugs.

Laws of medicines
Question

Kislev 10, 5737

Dear Rabbi..., author of ...

I appeal to you to instruct me in the pleasant ways of the word of Hashem, which is the halacha. Please do not be angry with me for troubling you with my letter...I trust that you will not disregard my request, but will answer me as soon as possible.

I wish to know if and how it is possible for organizations or private rabbis to make *lists* and to discuss the kashrus of various medicines for the entire year in general and especially for Passover.

Because of the difficulties involved in arranging *hashgachah* in factories and in clarifying by chemical tests which medicines are kosher and which are not, we are compelled to send requests to various medical authorities—government bureaus, pharmaceutical companies, organizations of pharmacists and physicians, outstanding physicians, chemists, and pharmacists—to seek their assistance in this matter. I emphasize that there was no visit to any factory ... everything is based on written replies.

I have come to ask: May we rely on these responses even to *permit* certain pharmaceuticals? Or only negatively, i.e. if they write that the pharmaceuticals contain non-kosher ingredients? Second, is it permissible or *proper* to publicize the contents of these letter in a manner that the public will rely on them?

As we step from the sanctuary, let my lips utter a prayer to He Who dwells on high, to grant you longevity and strength to be able to enjoy the presence of Hashem in His pure service, in good health and tranquility, until we will be redeemed forever by welcoming the *Messiah*, with the leaders of our generation at our head, speedily in our days, amen.

Respectfully,
Rabbi....

**Delegation of Power of Attorney
for Sale of Chometz**

בעזרש"ת

Know ye that I, the undersigned, fully empower and permit Rabbi

to act in my place and stead, and in my behalf to sell all CHOMETZ possessed by me (knowingly or unknowingly) as defined by The Torah and Rabbinic Law (e.g. Chometz; doubt of Chometz, and all kinds of Chometz mixtures). Also Chometz that tends to harden and to adhere to a surface of inside of pans, pots or cooking and usable utensils, and all kinds of live animals that have been eating Chometz or mixtures thereof. And to lease all places wherein the Chometz owned by me may be found, especially in the premises located at ..... and elsewhere.
(Address)

Rabbi ..... has the full right to sell and to lease by transactions, as he deems fit and proper and for such time which he believes necessary in accordance with all detailed terms and detailed forms as explained in the general authorization contract which have been given this year to Rabbi ..... to sell the Chometz.

This general authorization is made a part of this agreement. Also do I hereby give the said Rabbi ..... full power and authority to appoint a substitute in his stead with full power to sell and to lease as provided herein. The above given power is in conformity with all Torah, Rabbinical regulations and laws, and also in accordance with the laws of the State of New York and of the United States. And to this I hereby affix my signature on this ..... day of Nissan in the year 57.....

Signature .....

Address ..... City .....

The legal intricacies covering this transfer of property are many and only a competent rabbi should be entrusted with its execution.

MEDICINE AND PASSOVER LAW

Halachic clarification explaining the production of medicines, and their kashrus for the whole year (in general) and (especially) for Passover, based on a detailed study of the pharmacologic production process.

פתי יאמיז לכל דבר

Do you know that:

- Seemingly innocuous products are not Kosher.
- Kashrus signs, symbols and emblems are not to be taken for granted as an adherence to Kashrus standards.
- There exists a problem of Trumos and Maasros in America.
- Some Shochtim and Mashgichim do not follow the strict adherence to traditional orthodoxy.
- Some Mashgichim indiscriminately rely on intricate Heterim on a regular basis, without proper notification to the Kosher consumer.
- You would not be willing to rely in your own kitchen, on principles constantly being used by Mashgichim.

V
A
A
D
H
A
K
A
S
H
R
U
S.

- IS DEDICATED TO STRENGTHEN KASHRUS.
- AROUSES AN AWARENESS IN KASHRUS.
- IS A PUBLIC SERVICE ORGANIZATION THAT CONDUCTS INDEPENDENT RESEARCH IN ITS FIELD.
- PUBLICIZES ITS FINDINGS IN A BI-MONTHLY BULLETIN, MADRICH L'KASHRUS WHICH IS PUBLISHED IN YIDDISH AND ENGLISH.
- IS NOT AFFILIATED WITH ANY ORGANIZATION. DOES NOT ENDORSE ANY PRODUCT OR KASHRUS ORGANIZATION.
- INSPECTS, FURNISHES DATA, COUNSEL, GUIDANCE AND ASSISTANCE FREE OF ANY CHARGE.
- DOES NOT HAVE A PAID STAFF.
- SOLE MEANS OF SUPPORT IS FROM SUBSCRIPTIONS TO THE MADRICH AND CONTRIBUTIONS.

MADRICH LAKASHRUS

Feb.-Mar. '983

5743

Vol, 7, no. 31

VAAD HAKASHRUS

A Public Service Organization

Dedicated to Strengthening of Kashrus
Through Research and Development

